

FERENC HERCZEG

MAVİ TİLKI

Çeviren:
Sadrettin Karatay

Cumhuriyet

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ: 138

MAVİ TİLKI

Bu kitabın hazırlanmasında, MEB Macar Klasikleri dizisinde yayınlanan birinci baskısı temel alınmış ve çeviri dili günümüz Türkçesine uyarlanmıştır.

**Yayına hazırlayan: Egemen Berköz
Dizgi: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.
Baskı: Çağdaş Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.
Şubat 2001**

FERENC HERCZEG

MAVİ TÎLKİ

(Kek Roka)

Macarcadan çeviren:
Sadrettin Karatay

Hümanizma ruhunu anlama ve duymada ilk aşama, insan varlığının en somut anlatımı olan sanat yapıtlarının be-nimsenmesidir. Sanat dalları içinde edebiyat, bu anlatımın dü-şünce öğeleri en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir ulusun, diğ-er ulusların edebiyatlarını kendi dilinde, daha doğrusu kendi düşüncesinde yinelemesi; zekâ ve anlama gücünü o yapıtlar oranında artırması, canlandırması ve yeniden yarat-ması demektir. İşte çeviri etkinliğini, biz, bu bakımdan önem-li ve uygarlık davamız için etkili saymaktayız. Zekâsının her yüzünü bu türlü yapıtların her türlüüne döndürebilmiş ulus-larda düşüncenin en silinmez aracı olan yazı ve onun mimar-isi demek olan edebiyatın, bütün kitlenin ruhuna kadar işle-yen ve sinen bir etkisi vardır. Bu etkinin birey ve toplum üze-rinde aynı olması, zamanda ve mekânda bütün sınırları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi ulusun ki-taplığı bu yönde zenginse o ulus, uygarlık dünyasında daha yüksek bir düşünce düzeyinde demektir. Bu bakımdan çeviri etkinliğini sistemli ve dikkatli bir biçimde yönetmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemeyen Türk aydınlarına şükran duyuyo-rum. Onların çabalarıyla beş yıl içinde, hiç değilse, devlet eliyle yüz ciltlik, özel girişimlerin çabası ve yine devletin yar-dımıyla, onun dört beş katı büyük olmak üzere zengin bir çe-viri kitaplığımız olacaktır. Özellikle Türk dilinin bu emeklerden elde edeceği büyük yarar düşünüp de şimdiden çeviri etkin-liğine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okurunun elin-de değildir. 23 Haziran 1941.

Milli Eğitim Bakanı
Hasan Âli Yücel

SUNUŐ

Cumhuriyetle başlayan Türk Aydınlanma Devrîmi'nde, dünya klasiklerinin Hasan Âli Yücel öncülüğünde dilimize çevrilmesinin, kuşkusuz önemli payı vardır.

Cumhuriyet gazetesi olarak, Cumhuriyetimizin 75. yılında, bu etkinliği yineleyerek, Türk okuruna bir "Aydınlanma Kitaplığı" kazandırmak istedik.

Bu çerçevede, 1940'lı yıllardan başlayarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan dünya klasiklerini okurlarımıza sunmaya başladık.

Büyük ilgi gören bu etkinliği Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanmamış -ancak Aydınlanma Devrimi yarıda kalmasaydı yayınlanacağına kesinlikle inandığımız- dünya klasiklerini de katarak sürdürüyoruz.

Cumhuriyet

MAVİ TILKI ÜZERİNE

Okurlarımızın, Macar klasikleri dizisinde yayınlanan "*Paganlar*" adlı romanı ve "*Bizans*" adlı oyunuyla tanıdıkları Ferenc Herczeg'in "*Mavi Tilki*" adlı bu oyunu Budapeşte'den başka Viyana, Berlin, Roma, Paris ve başka kentlerde pek çok oynanmış ve büyük başarılar kazanmıştır.

"*Mavi Tilki*", Macaristan'da ilk kez 1917'de sahneye konmuştur. Bu yapıt Macar sahne yazınının toplumsal oyunları arasında en nükteli güldürülerden biridir. Çağdaş insan tiplerini canlandıran oyun erkek dostluğuyla kadın bağlılığı sorunlarını güçlü bir ruhbilim ve ince bir taşlamaıyla çözümlenmektedir. Yapıt özel Macar havasından çok uluslararası, genel bir karakter taşımaktadır. Avrupa'da olsun, Amerika'da olsun, her toplumda "*Mavi Tilki*" serüvenini andıran olaylar geçebilir. Oyunun Macaristan dışındada da o kadar büyük başarı kazanmış olması bundandır.

F. Herczeg konulannı hep insanlığın değişmez sorunlarından aldığı için, "*Mavi Tilki*" olsun, öbür toplumsal oyunları olsun, bugün bile güncelliklerini yitirmemişlerdir. Toplumun suçlarını, yanlışlarını araştırarak onları örtmekten, önemsiz göstermekten çekinmiştir. Yapılarında ki kişileri gerçek yaşamdan almış olmakla birlikte, onları,

kimseyi incitmeden sahneye koymuştur. İç betimlemeye daha çok önem vermesi, dış betimlemeden kaçınması da kimseyi ele vermemek kaygısından doğmuştur.

Herczeg'in sahne tekniği eksiksizdir: Yapıtlarının yapılışı, öyküleyişi, kuruluşundaki düzen pürüzsüzdür. Kişilerinin zengin çeşitliliğini küçük yan olaylar ekleyerek genişletip derinleştirmesini bilir. Sahnenin havası her zaman sahnede geçen olaylarla uyumludur. Yapıtın kahramanı zor durumda olduğu zaman sahnenin havası nasıl trajikleşirse gülünç durumlar ortaya çıktıkça da sahnenin havası tümüyle güldürüye döner. Bundan ayrı olarak, satırlar arasından yazarın ince ve taşlamalı hayat felsefesi de sezilir.

En küçük oyununda bile Herczeg, eksiksiz sahne tekniğini zarif bir eda ve yazınsal bir havayla birleştirerek yetkinliğe ulaştırmayı başarmıştır. Sanatı ön plana alarak dinleyicilerin veya okuyucuların bazen daha sıradan ve düşük olabilen eğilimlerini hiçbir zaman dikkate almamıştır. Herczeg sahne tekniğinin büyük ustası olmakla birlikte, ustalığı hep yazarlık dehasına dayanmaktadır.

Herczeg tiyatro yapıtlarıyla Macar sahne yazınında yeni bir çığır açmıştır. Onun izinde yürüyen yazarlar yalnızca Macar sahnesine değil, fakat bütün dünya sahnelerine çok sayıda başyapıt vermişlerdir. Bu saptamamız özellikle Herczeg'in, nükteli edanın birer başyapıtı olan toplumsal oyunları için geçerlidir.

E Herczeg Macar sahne yazınının gelişmesinde Szilagy ve Csiky'den sonra en büyük payı olan Macar yazarıdır.

T. Halasi Kun

MAVI TÎLKI
(KékRoka)

KİŞİLER

PAL

CECILE

SANDOR

BARON TRILL

LENCSI.

BİRİNCİ PERDE

Buda tepelerinde kibar bir yazlığın konuk odası. Evin düzeni sahibinin varlıklı, sanatçı ruhlu, rahatını seven, neşeli bir kimse olduğunu göstermektedir. Açık renk duvar kâğıtlarıyla perdeler, İngiliz modeli geniş takımlar, az, fakat seçme süs eşyası.

Arkadaki kemerli geniş pencereden bakılınca hayal meyal görünen bir vadinin ötesinde yamaçlara tırmanan bir orman sezilmekte. Ormanda, şuraya buraya serpilmiş köşkerin kule ve çatıları. Mevsim yaz, orman yeşil; ikin-di güneşi.

Solda, arkada asıl giriş yeri; hole açılan bir camlı kapı. Piyano; küçük bir masa çevresinde çeşitli oturma eşyası; masanın üzerinde yaz çiçekleri, sigara, kibrit ve şekerlik.

Sağda, arkada evin öbür bölümlerine açılan bir kapı. Sağ önde şömine, üzerinde ayna. Şöminenin yanında birkaç iskemle. Bunlardan biri renk ve biçem bakımından öteki eşyadan ayrılan, aşırı süslü antika bir koltuk.

Bu koltuğa Sandor'dan başkası oturmaz.

tik sahnede açık balkon penceresinin altından kuş sesleri gelir.

LENCİSİ, biraz sonra PAL.

Lencsi, güzel değilse de sevimli bir genç kız. Çok sade giyinmiş, tam bir öğretmen adayı tipi. Sıcak, cana yakın, zarif ve alçakgönüllü bir görünüşü var. Konumunun aşağılığını bilen ve bunu başkalarına da duyumsatan yoksul kızlardan biri. Başında şapka, elinde eldiven, büyük kapıdan girer. Elindeki siyah, küçük bir çantadan başka serçe parmağına, pembe kâğıda sarılı, sırma sicimle bağlanmış küçük bir suluboya resim takılıdır. Resim bir kartpostal büyüklüğünde. Odada kimseyi bulamayınca dikkati kendine çekmek için yüksek sesle selam vermeye başlar.

LENCİSİ, *tatlı bir sesle.* - Günaydın, Cecile ablacığım! *(Ortalıkta kimse görünmez. Lencsi masaya yaklaşır, altışık bir davranışla şekerliği açarak bir şeker ağzına, birkaç da çantasına atar. Dışarıdan bir konuşma duyunca hemen masanın yanından uzaklaşır.)*

PAL, *sağdaki kapıyı açar, elinde küçük bir suluboya resim, bitişik odada bulunan birine doğru öfkeyle seslenir.* - Öür dilerim, Bay Kucsera, profesörsem her halde budala olmam gerekmez ya. Anladınız mı? Hem bir daha onur vermek istemiyorsanız... Eh, güle güle! *(İçeri girer, derken aklına Bay Kucsera 'ya söylenecek bir şey daha gelir, alaycı bir tavırla döner, fakat sonra eliyle, "adam sen del" der gibi bir işaret yaparak öne gelir.)* Cili, kuzum. *(Lencsi 'yi görünce yüzü güler.)* Ay.. sen misin, Lencsi?

LENCİSİ. - Evet. Cecile değil... Yalnızca benim!

PAL. - Ben de karım sanmıştım... E, nasılsın baka-

hm, hanım kız? Çoktan beri yüzünü göstermedin, küçük vefasız!

LENCSI. - Biçimsiz zamanda geldim, değil mi?

PAL. - Yok canım, sen biçimsiz zamanda gelir misin hiç?

LENCSI. - Ne iyi, ne temiz insansınız siz, amcacığım., öyleyken yine de sizi üzen kimseler bulunuyor., demin de...

PAL, yine öfkeye kapılır. - Evet., yine Bay Kucsera! Hep bu Bay Kucsera! Macaristan'da beni çileden çıkarabilen tek insan. Ama bu kez adamakıllı ağzının payını verdim...

LENCSI. - Bay Kucsera.. kimmiş o?

PAL. - Ressam. Leonardo da O.. Buda.. Kitabımın resimlerini yapmayı üzerine almıştı...

LENCSI, **heyecanlı.** - Macaristan'ın ve Macaristan'a bağlı ülkelerin tatlı su polipleri ha?

PAL. - Evet, Macaristan polipleri... Bugün sonunda ilk resmi getirmiş... Şuna bak! (**Suluboya resmi önüne fırlatır.**) Bu bir hidromeduzaymış sözde.- Kepazelik!

LENCSI, **resmi uzakça tutarak uzman gözüyle bakar.** - Doğrusu bu pek olmamış!

PAL. - Bu polip değil, acayip bir yaban hindibası. Bay Kucsera, körükörüne kopya yapmanın elinden gelmediğini söylüyor. Kendisinin kişisel görüşleri varmış. Ondaki esin, kartalın kanatları gibi göklere yükseltirmiş kendisini. Bay Kucsera kartal olduğundan bomboz solucanı efla-tuna boyuyor.

LENCSI. - Bu sanki Habarnica grisea mı?

PAL. - Benim asıl canımı sıkan şey Bay Kucsera'nın

yüzünden kitabımın yine gecikeceğidir. Oysaki, Berlin'den de boyuna sıkıştırıyorlar. Ülkeden sayılan her ülke kendi tatlısı poliplerini çoktan incelemiş., bu işi savsaklayan yine biziz. İnsan bunu düşündükçe sokağa çıkmaya utanıyor adeta. (*Ara.*) Kuzum Lencsi, buna Habarnica grisea dediğini sen nereden biliyorsun?

LENCŞİ. - Eh işte, insan ülkesinin tatlısı poliplerini bilir ne de olsa, değil mi?

PAL. - Ha, evet.. öyle elbette., hepimiz için görevdir bu... Ama yine de... Bizde genç kızların böyle araştırmalarla uğraştıklarını bilmiyordum da.

LENCŞİ, *güler, sonra safça.* - Uğraşmazlar da, amcacığım. Benim habarnicalarla ilgilenmem salt siz bunlar üzerine kitap yazdığınız içindir.

PAL. - Ben bunlar üzerine kitap yazdığım için ha? Yalnızca onun için mi? Bakış açın pek bilimsel değil., hatta mantıki bile değil... Ama hoş. Çok hoş. Benim koltuklarımı kabartan bir şey. Ne candan kızsın sen, Lencsi... Otur. Sana ne vereyim? Bir sigara?

LENCŞİ, *yapmacık bir sıkılganlıkla gözlerini havaya kaldırır.* - Oo, hiç olur mu!

PAL. - Öyleyse bir çikolata.

LENCŞİ. - Teşekkür ederim., kesinlikle.

PAL. - Genç hanımlar tatlı şeyleri severler.

LENCŞİ. - Genç hanımlar, o başka. Ama yoksul bir kızın böyle şeylere alışması iyi olmaz.

PAL. - Bak bunda haksızsın. Asıl yoksulların iyi yaşaması gerekir ki, yaşamdan bir parça nasibini almış olsun...

LENCŞİ. - Eh, bir tane verin bari! Ama yalnızca bir

tane! (**Yer.**) Biliyor musunuz, ben niye geldim? Sevgili vasi-
sim, saygıyla sunarım: Resim öğretmeni oldum!

PAL. - Yine mi yeni bir diploma? Vay babam vay! Ku-
zum, kaç tane var çekmecende, Tanrı aşkına?

LENCİSİ. - Beş tane! (**Parmaklarıyla gösterir.**) Cin-
que! Beş yıldızlım var ama, uygun bir iş hâlâ bulmuş de-
ğilim kendime.

PAL - ille devlet hizmetinde çocuk tokatlayıcı mı ol-
mak istersin?

LENCİSİ. - Bir geçim yolu gerekiyor elbet... Hem ben
hiç de kötü bir öğretmen olmam, çocukları severim çün-
kü...

PAL. - Çocuk seven hanımlar öğretmen olmamalı,
kocaya varmalıdır bence. Tek bir çocuk yüz çocuktan da-
ha iyidir çünkü.

LENCİSİ, **azıcık şaşırarak.** - Orası öyle... Ama iş o ka-
dar basit değil... Hele insan yoksul bir kız olursa...

PAL. - Ama Lencsi, erkek kısmını bu kadar da aşağı
görmemeli. Benim karım yoksul kız değil miydi sanki?

LENCİSİ, **biraz abartarak.** - Cecile.. Cecile büsbütün
başka ama! O bambaşka, kişiliği olan bir kadın., dünyaya
parıldamak için gelmiş o, o kadar güzel ki...

PAL. - Aslına bakarsan evlilikte güzelliğin payı sanıl-
dığı kadar da çok değildir... insan güzelliğe çabucak alışı-
yor, ondan sonra olsa da bir, olmasa da... Yani... Pek de bir
değil ya... (**Aklına hoş olmayan bir şey gelir.**) Pek de bir
değil...

LENCİSİ, **pembe paketini açar.** - Sınav işimi getir-
dim... Küçük bir suluboya... Bir kez görmenizi isterdim....

PAL. - Natürmort, öyle mi? Brokat örtüsüyle Meis-

sen vazosunda çiçekler... Vay vay vay! Bu bir viridis yahu! Bir Habernica viridis... (*Duygulanarak.*) Hem de bir Ceratophyluma tırmanıyor. Tam kitaba konacak resim işte. Tam kitap resmi. Nasıl kıpırdıyor küçücük, aç dokunaçları... Ya şu saydam opal renkler. E yani, şu Bay Kucsera hayvanın biri! (*Lencsi'ye bakar. Ara.*) Lencsi.. kitabımın resimlerini sen yapacaksın!

(*Lencsi, sevincinden ellerini çırpıyor.*)

PAL. - Ciddi konuşalım, hanım kız. Hemen işe başlamak gerek. En iyisi, gelir bizde oturursun. Yarın gelebilir misin?

LENCSİ. - Yarın akşam! (*Kendinden geçmiş gibi.*) Oh! Çalışacağım, çalışacağım! Hem göreceksiniz, bir kez işe başladım mı, çok daha iyisini yaparım bunun! (*Birden toparlanır.*) Ya Cecile abla..? O ne diyecek bu işe..?

PAL.- Doğa bilgisine karşı ilgisizdir Cecile ablan...

LENCSİ, *pek inanmayarak.* - Cecile abla bambaşka bir kadın... O dünyaya...

PAL, *sözünü keser.* - Gözleri kamaştırmak için gelmiştir., âlâ.

LENCSİ, *sinsi bir bakışla.* - Cecile kentte mi?

PAL, *alaylı.* - Tilki avında. Bir mavi tilki garnitür almak istiyor...

LENCSİ. - Hımmm.. hâlâ mı? İlk yazda da istiyordu.

PAL. - Mavi tilki seçmek anlaşılan zor iş, koca seçmekten bile zor... Beni seçmek için o kadar uzunboylu düşünmemişti... Şimdi kürkçü durmadan telefon ediyor.. Peşte'de bir tilki kurultayı toplanmış gibi bir şey... Cili bir tanesine nişan alıyor, derken bir yol düşünüyor, sonra bir baş-

kasını gözüne kestiriyor, bir yol daha düşünüyor... Şimdi de sorun bir boa mı, yoksa pelerin mi olsunda...

LENCSI. - Tanrım bana ömrüm boyunca mavi tilki yüzü göstermesin, bu kadar düşünce beni çıldırtır.

PAL. - Asıl Cili kürkçüleri çıldırtıyor. Yaşam böyle işte, ne yapalım. İki yıl önce bizde Freudizm almış yürümüştü, geçen yıl golf, şimdi de mavi tilki burcundayız...

LENCSI. - Baron Trill yine çok gelip gidiyor mu buraya., hani şu pilot?

PAL, *neşesi kaçar.* - Trill mi? O şimdi nereden geldi aklına?

LENCSI. - Ne bileyim işte, nasılsa... Dün onu Török Sokağı'nda görmüştüm de., evi Török sokağındadır.. moda kralının yazı Budapeşte'de geçirmesine şaşım doğrusu. (*Safça bir anlatımla.*) Hoş, amcacığım, bu yaz siz de Budapeşte'de kaldınız ya...

PAL. - Cili deniz kıyısına gitmek istemedi. Yazlığımızın tadını çıkaralım, diye tutturdu...

LENCSI, *atılarak.* - Ebtette.. hakkı da var! Burada her şey o kadar güzel ki...

PAL. - O sizin pilot Trill'in buraya artık hiç geldiği yok... (*Giz verir gibi.*) Cili ile aralarında bir şey geçmiş olmalı.

LENCSI, *büyük bir ilgiyle.* - Demeyin!

PAL. - Anlaşılan Cili ona güzelce yol vermiş... O kibar, büyüklenen tavıryla... (*Güler.*) Cili bu işleri çok iyi becerir!

(*Dışarıdan önce uzun, sonra kısa, derken yine uzun zil sesi gelir.*)

PAL, *şaşıarak* - Ohoo! Bu da ne? Bu da ne?

LENCSI. - Aa! Sandor'un çalışı bu...

PAL.- İyi ama, Sandor İsviçre'de! İsviçre'de! (*Yeniden aynı zil sesi duyulur.*)

Pal hemen hole koşar. Sahnenin gerisinden "Yahu gerçekten sen misin?" "Mektubumu almadın mı?" "Ammoda baskın ha?" gibi şaşkınlık gösteren bağrışmalar, neşeli kavuşma sesleri duyulur. Lencsi yalnız kalınca, Pal'ın yanmakta olan sigarasını alarak bir iki soluk çeker, sonra belli etmeden yerine koyar.

LENCSİ, PAL, SANDOR.

SANDOR, *yanında Pal ile soldan girer. - Programa göre bir de Rhöne buzullarını görmem gerekiyordu... Ama sonraları Alpler görünümünden de, buzullardan da birden öyle bir bıkkınlık geldi iâ.(Lencsi 'ye elini uzatır.)* Lencsi hanım, siz sever misiniz buzulları?

LENCSI. - Soğuk şeylerden yalnızca limonlu dondurmayı...

PAL. - Bu hanıma başını kaldır da bak, anladın mı? tyi bak! Beş tane diploması var... Parmaklarıyla gösterir. Cinque! Bir melek gibi de resim yapmasını bilir. Bilmediği şey yok ki.

SANDOR. - Bir tek şey dışında.

LENCSI.- Yanılıyorsunuz ama, efendim, çünkü ben yemek pişirmeyi de bilirim.

SANDOR, *kuşkuyla.* - Bir Peşte kızı yemek pişirmesini bilsin ha? Sen inanır mısın?

PAL; *büyük bir güvenle.* - Ben onun mucize göstereceğine bile inanırım.

LENCSE, *Sandor 'a.* - En çok hangi yemeği seversiniz?

SANDOR. - Bir zamanlar, Fransız ahçıbaşılar bizim ulusal Macar mutfağımızın namusunu berbat etmeden önce, Komarom usulü fırında balığa bayılırdım...

LENCSE. - O da bir şey mi? Ben âlâsını yaparım.

SANDOR. - Lencse hanımcığım, bazı işler vardır ki, hiç şakaya gelmez.

LENCSE. - Ben size fırında balığı yapacağım, söz.. Komarom usulü...

SANDOR. - Ne vakit ve nerede?

PAL. - Burada, bizde, yarın akşam... (*Lencsi'ye.*) Yarın akşam fırında balıktan sınava gireceksiniz.

LENCSE. - Şimdi doğru balıkçı Neuszidler'e gidip bir yayın ismarlayacağım... Kaç kişi olacağız?

PAL. - Yalnızca biz üçümüz.

SANDOR, *takazayla.* - peki, ya karın?

PAL. - Sahi., bir de karım.

LENCSE.- En iyisi Neuszidler'den ben size telefon ederim... O zamana kadar Cecile gelmiş olur... Belki çağırarak istediği biri vardır. Hazırlanır.

SANDOR. - Lencse hanımcığım, ben kart bekarın biriyim, ama balık yemeği iyi olur da niyeti bozarsam karışmam!

LENCSE, *şirinlikle.* - Rica ederim, rica ederim, içimde uyuyan geçkin kızı uyandırmayın. (*Eğilir.*) Hoşça kalın. (*Çocukça bir sesle.*) Cecile ablaya saygılar. (*Soldan çıkar.*)

PAL, *arkasından seslenir.* - Boyaları unutmayalım!

PAL, SANDOR.

SANDOR. - Pekâlâ hoş kız!

PAL, *ciddi*. - Hoştan da fazla. Eksiksiz kadın. Sapına kadar kadın doğrusu. Bir gezegen olarak yaratılmış. Çevresinde dönebileceği güneşini bulacak olursa asıl o zaman panldayacak.

SANDOR. - Amma yaptın ha, bence pek yıldıza benzer yanı yok., yalnızca yaman bir kız. Yayın balığının nasıl kızartılacağı., sonra da bir profesörün ne türlü tavlanaacağını bilen bir kız, o kadar... (*Çevresine bakın*) Cecile evde mi?

PAL. - Neredeyse gelir... Hele otur bakalım şu kendi koltuğuna.

SANDOR, *koltuğa yaklaşır, sevecenlikle*. - Benim koltuğum! Şu yolculuk denen şeyin gerekliliğine insanları hangi boynu kopasica inandırmıştır, bir bilsem... Oysaki hiç de gerekli bir şey değil... Buzullardan bana ne yahu? (*Başka sesle*.) Kente mi gitti?

PAL. - Cili mi? Sabahleyin gitmişti... (*Şakacı bir anlatımla*.) Tilki avına!

SANDOR. - Hâlâ mı mavi tilki?

PAL. - Ne kurnaz hayvandır şu tilki, şaşılacak şey doğrusu., bir türlü tuzağa düşmez... Umarım artık Peşte'de kalıyordur.

SANDOR. - O da laf mı? Bana bak, istersen gül, ama gerçekten özledim sizi.

PAL, *keyiflenerek*. - Açık konuşalım: Karımı özledin. Yolculuğun sırasında abayı yaktınsa hiç sıkma kendini..

SANDOR, *ciddi*. - Rica ederim, senin hanım, insanın

öyle şıp diye abayı yakıvereceği kadınlardan değil ki... Bazı şeyler vardır, insan yüksek değerleri yüzünden istemez onları... Örneğin Sixtus Madonnası... yahut şey... (**Elleriy-le havada bir büyüklük anlatır.**) Dostluğumuz başlıyalıdan beri ilk yola çıkışımı bu... (**Yavaş yavaş duygulanır.**) Bilirsin, ben pek öyle duygularıma kapılmam., ama şunu söyleyeyim sana, Cecile'e de söylemeliyim: Sizin dostluğunuz benim için paha biçilmez bir değer., belki yaşamımın en büyük değeridir...

PAL, **o da duygulanır.** - Aman sevgili dostum, sen bize gereğinden çok değer veriyorsun.. Cili için belki öyle değil ama, bana her halde fazla değer veriyorsun.

SANDOR. - Sen istediğin kadar gül bana, ben yine söyleyeceğimden şaşmam: Şu senin evin benim için bir tapınaktır... Çünkü insana, büsbütün domuza dönüşmek istemezse, kesinlikle bir şey gerek... Ben sizin evinizin eşliğinde çamurlu ayakkabılarımla birlikte kirli düşüncelerimi de bırakıyorum... (**Heyecan içinde susar.**)

PAL, **heyecanlı bir aradan sonra, tatlılıkla.** - Bir pu-ro? Şöyle tam hafifinden.

SANDOR. - Yemekten önce yakmayayım artık.

PAL. - Sahi, yemeğe kalıyorsun, değil mi?

SANDOR. - Ne yazık ki hayır. (**Yavaşça.**) Bekleyen var.

PAL, yavaşça. - Riki mi?

SANDOR, **anlamli bir gülümseyişle.** - Biliyorsun, iki aydır gördüğüm yok...

PAL, **aynı gülümseyişle.** - Öyle., insanın yüreği buzul değil ya., he he. Fakat Cili'nin cam sıkılacak.

SANDOR. - Bana bak., sakın şaka olsun diye Cili'nin yanında ondan söz açma. ***** .f •

PAL. - Riki'den mi? Oo, yok canım. Bizim hanımların bazı şeyleri anlamadıklarını bilirim ben... insan yüreğinin buzul olmadığını anlamazlar işte., he he!

SANDOR, *saatine bakar.* - Bütün gününü kentte geçirdiğine göre öğle yemeğini nerede yemiştir acaba?

PAL, *omzunu oynatır.* - Cili mi? Belki kapıcıyla bir şey getirtmiştir., bir bardak süt., kadının böylesi yemek de yemez... kuş gibi yalnızca şundan bundan çöplenir. (*Sesini yükselterek.*) Fakat sen onu görünce yine ne kadar değişmiş olduğuna şaşır kalacaksın. Zaman zaman değişiyor o, deri değiştiriyor adeta, ilkyazda yılanın yaptığı gibi... Şimdi de mod-minöre akort edilmişe benziyor.. Hatta konuşması bile mod-minör akordu...

SANDOR. - Pilot Trill hâlâ çok gelip gidiyor mu buraya?

PAL, *yüzünü ekşitir.* - Trill mi? Nerden geldi aklına bu şimdi?

SANDOR. - Bugün rasladım kendisine de., daha doğrusu raslamak istedimdi.

PAL. - Hiç uğradığı yok artık. Mayıstan beri gözükmez oldu. Cili ona yol vermiş olmalı., o kendine özgü ki-bar, yukardan bakan tavıyla, bilirsin ya...

SANDOR, *güler.* - Cili bunun ustasıdır. Ama Trill'e yaptığına doğrusu pek sevindim. Teresin buraya, benim., pardon senin evine öyle sık sık gelişinden hoşlanmıyordum...

PAL. - Bizim evimize!

SANDOR. - Kafası sap dolu, gönlü saman... Sana

Trill'in bir şeyini anlatayım da dinle... Bugün onu görmek için Török Sokağı'na gitmişim... Kırmızı otomobilini elden çıkarmak istediğini geçen ilkyaz söylemişti... Kendisi yüz beygirliğini alacakmış da...

PAL. - Öyle ya, yan gelip yatmak için yüz beygir gücü gerek ona!

SANDOR, *beğenerek*. - Bu hoş!., o kırmızı arabayı Cecil de beğenmişti de., alayım demiştim...

PAL. - E, pazarlıkta uyuştunuz mu?

SANDOR. - Öğleyin uğradım... Beyefendi evdelerdi ama, kabul buyurmadılar...

PAL. - Eşş..

SANDOR. - Kapıda kulübün hademesiyle karşılaştım, öğle yemini götürüyordu hayvanın... İki kişilik yemek., pastalar., meyva.. buzlu Cahetau Ira.

PAL. - Aha., yanında bir hanımcık vardı öyleyse... O haydut dişileri mandanın yeşil mısın sömürdüğü gibi sömürüyor alimallah...

SANDOR. - Dur hele, kadın sömürücüler hakkında benim ayrı bir düşüncem var... Bunlar kadına acıkmış kim-selerdir ama, sonunda kadınlar onları yutarlar... işin asıl ilginç yanıysa bundan sonra gelir. Demin buraya yayan geliyordum... Szep Ilona'nın orada, baktım bir otomobil.. baronun kan kırmızı arabasını hemen tanıdım... Sıra kestanelerin altında kalmış, sürücüsü tekerleklerin altında uğraşiyor, bozulmuş olacak, dedim kendi kendime... Keten örtünün altında ürkek bir çift... Ben yalnızca ayaklarını gördüm... Birinde küt burunlu Amerikan potini, ötekinde zarif bir kadın ayakkabıcığı.. beyaz ipek garnitürlü bir ru-gan iskarpin., en iyisinden., doğrusu!

PAL. - Sevgilisini gezdiriyormuş demek. ';

SANDOR, *bağnazca*. - Dur dostum, izinle, güpegündüz kokotlarla dolaşan bir baron, onun bir kopuktan farkı ne?

PAL. - E, bu kadarı fazla! Kokot olduğunu nereden biliyorsun kadının? Belki de kibar bir hanımdı.

SANDOR. - Sen çıldırdın mı? İrili'in yanında kibar hanım, öyle mi? Hayvanın biri yahu o herif! (*Piyanonun başına geçer.*)

PAL. - Hayvanlığına hayvan, fakat uçmasını bilen hayvanlardan. Bulutlan yaran bir öküz. (*Dedikodu hevesiyle.*) Benim aklıma bir şey geliyor. Doktor Ditrich'in karısıydı o... Karşıda, Harshegy'de oturuyor., şöyle gözleri var.. (*Yumruğuyla gösterir.*) hafif bıyık da bırakıyor, kocası da tanınmış enayilerden. j

SANDOR, *piyanoda Grieg 'ten bir hava çalmaya başlar, sonra duygulanarak konuşur.* - Burada olduğuma ne kadar seviniyorum bilsen. Yalnızca piyano akort edilmek istiyor.

ÖNCEKİLER, CECILE.

Cecile, şapkaltı, eldivenli, şemsiyeli; üstünde hafif yazlık tuvalet, ayağında beyaz ipek garnitürlü rügan ayakkabılar. Büyük kapıdan girer. Sandor'u görünce yüzü parlar, Pal 'a susmasını işaret ettikten sonra usulca piyanonun yanına giderek Sandor'un omzu üzerine eğilir ve hafif tatlı bir sesle şarkıyı mırıldanmaya başlar.

Sandor, yüzü birden aydınlanarak çaldığı parçayı tamamlar, sonra kalkıp Cecile'in elini öper.

CECILE. - isviçre'de ne var ne yok, bakalım? İtel Re-
ding, Ulrik Rudenz, sonra öbür iskambil kozları falan na-
sıllar? **(Bir yandan alışkanlıkla Pal 'a öpmek için elini uza-
tarken.)** Merhaba, koca Paulus! Bu işe ne dersin? Yine de
mavi tilkiden pelerin yaptırıyorum işte!

PAL, **Sandor 'a.** - E, artık itirafını doğrudan doğruya
kendisine yapabilirsin... **(Cecile'e.)** Deminden beri sana
hep benim aracılığımı kur yapıp duruyordu.

CECILE. - Sandor bana kur mu yapıyordu? Modası
geçmiş bir yöntem bu. **(Aynanın önünde şapkasını çıkar-
mak için şömineye doğru ilerler.)** Ama niye bir telgraf çek-
mediniz, Sandor? **(Muhiplikle.)** Beklenmedik sevinçli bir
haber bazan bir kadının ölümüne bile neden olduğunu
bilmiyor musunuz?

**(Sandor, dehşetten donakalmış bir durumda Cecile 'in
ayakkabılarına bakar.)**

CECILE, **aynanın karşısında, durmadan konuşur.** - iyi
ama, sizinki pek öylesine taşkın sevinçlerden değil... Si-
zin dostluğunuz buzulların içinde nezleye tutulmuş olma-
lı... Ne diye gittiniz sanki öyle soğuk yerlere? Burada yaz
çok daha güzel, görüyorsunuz... Bin kat daha güzel... Öl-
dürücü bir güzelliği var burada yazın. Hava kızgın ve tat-
lı, - toz bile altın renginde... Ah, hele akşamları dağlardan
inerek yayılan o türlü türlü kokular! Bir altın fırındayız biz
sanki burada... **(Aynaya bakar, küçük bir yara yeri keşfet-
miş gibi, mendilini dudaklarının kıyısında dolaştırır.)**

PAL. - Ha İsveçre'de, bu burada., hepsi bir. Herkes
kendi yazını., yahut kendi kışını içinde taşır.

CECILE. - Lencsi'nin anı defterine yazılmaya değer
sözlerden bu. **{Dudaklarını ovalar.}**

SANDOR, *keskin bakışlarla kadını süzmektedir. Boğuk bir sesle:* - Korkmayın., bir şey görüldüğü yok.

CEGİLE, *birden ona doğru döner, ürkek bir tavırla.* - Nasıl? (*Kısa bir aradan sonra.*) Nedir görünmeyen?

SANDOR. - Ağzınızda., yok bir şey.

(*Cecile ile Sandor bir an dik dik bakışırlar.*)

PAL, *kahkahayla gülerek Cecile'in ayakkabısını gösterir.* - Bak, işte, beyaz garnitürlü rugan ayakkabı bu da.

CECİLE. - Sizlere ne oldu Tanrı aşkına?

PAL, *Sandor'a.* - Dostum, ders alınacak bir olay işte. Şimdi Cecile değil de başka bir kadın, örneğin her hangi sıradan bir kadın söz konusu olsa., o zaman... (*Omuz silker.*)

CECİLE, *tasalanarak bir Sandor'a, bir kocasına bakar.* - Vallahi sinirlerimi ayaklandıracaksınız... Kuzum, söylesenize ne oldu böyle size?

PAL, - Hiç., garip bir raslantı... Biraz önce kadın ayakkabılarından konuşuyorduk da... (*Dedikodu hevesiyle.*) Cecile, hani şu Harshegy'deki bayan Ditrich'in böyle beyaz garnitürlü ayakkabısı var mı, biliyor musunuz?

CECİLE. - Bilmiyorum, hem beni ilgilendirmez de... Ama böyle ayakkabıyla sokağa da çıkılmaz hani... Her kotonun ayağında bunlardan... (*Eldivenini çıkarır, eldivenin içinden bir tramvay bileti düşer yere.*)

SANDOR, *gözünü bir an ondan ayırmamıştır, eğilip bileti yerden alır.* - Bir şeyiniz düştü.

CECİLE, *kendini neşeli görünmeye zorlayarak.* - Neşeli olmaya söz verirsiniz size armağanım olsun.

SANDOR. - Tramvay bileti... Tramvayla mı geldiniz?

CECILE - Evet, Kalvin Alanı 'ndan bindim.

SANDOR. - Ucuza yolculuk ediyorsunuz. Herkesi otuz kuruşa getiriyorlar, sizi on iki... Bu bir bölge bileti.

PAL. - Ya biletçi gizliden gizliye ona vurgun da sevgisini bölge biletleriyle göstermek istiyorsa?

SANDOR. - Belki. Ama hanımefendinin Szep Hona'ya kadar otomobille, diyelim taksiyle gelip oradan tramvaya binmiş olması da mümkün... Kadınlar kocalarının kendilerini tutumlu sanmalarından hoşlanırlar... En savurgan kadınlar bile...

CECILE. - Aman Sandor.. ne çekilmez haliniz var bugün sizin. Beni savurgan mı sanıyorsunuz yani?

SANDOR. - Para işinde., hayır,

v CECILE, *kaytsızca, Pal 'a.* - Saçma, ama ben şu tramvay yolculuğunu bir türlü öğrenemeyeceğim gidecek... Bugün de aktarma bileti yerine doğru bilet almışım, Szep Hona'da bir bölge bileti daha almam gerekti...

PAL, *gülerek.* - Kadın kısmı böyledir işte!

SANDOR, *acı acı.* - Kadın kısmı böyledir işte.

PAL. *duraklayarak.* - Yahu., ne oldu sana?

SANDOR. - Hiç!

PAL. - Dikkat et., beni kimse aldatamaz., benim gözümden bir şey kaçmaz. Yadsımaya kalkışma, senin bir derdin var.

SANDOR. - Ortada bir gerçek var, çirkin bir gerçek, benim midemi bulandıran o... Bazan unuttuğum oluyor., fakat sonra yine canlanıyor, üzerime saldırıyor, gırtlığıma sarılıyor, boğmak istiyor beni., ah!

PAL. - Hele hele! Neymiş o tehlikeli gerçek?

SANDOR. - Dünya bir süprüntü yığını., gerçek bu iş-

te. Baştan başa pislik, kokmuş çürüntü.. *(ayağıyla yere vurur)* hep tiksindirici şeyler. *(Akli başına gelerek toparlanır.)* Bağışla., anlaşılın ben deliyim!

PAL. - Deli değilsin ya, sınırların bozuk. Bu karamsarlık dedikleri şey, bu ani huy değişikliği; tipik nevrastenik. Doktorla görüştün mü?

SANDOR. - Daha görüşmedim ama, şimdi gidip görüşeceğim. *(Hazırlanır.)*

PAL. - Bu durumda bırakmam seni., hele biraz yatış da ondan sonra.

CECILE. - Alıkoymayın. Doktoru kentte bekliyor onu. Doktor Riki.

PAL, *afallayarak.* - Nasıl., sen biliyor musun? *(Sandor'a.)* Biliyor!.

CECILE. - Buzlu şampanya yazar derdine.

SANDOR, *kötü niyetle.* - Chateau Ira verir. *(Bağırarak.)* Chateau Ira!

PAL, *Cecile'e.* - Rica ederim, şakayı bırakın! Sandor bu duruma geldi mi iş ciddi demektir. Bak kardeşim, en candan dostlarının arasındasın burada. Açık konuşabilirsin. Senin başından bir olay geçmiş, kötü bir olay. yalan mı? *(Daha yavaş sesle.)* Yoksa Riki mi uygunsuz bir şey yaptı?

(Sandor, yorgun yorgun, elini sallar.)

CECILE. - Riki'de uygunsuzluk mu dedin, tümen tümen. Geçimi bu yüzden zaten. Sandor beye göre iki sınıf kadın vardır. O bu iki sınıf kadın tipinin birinden kayıtsız şartsız bağlılık bekler. Ötekindense bunun tam tersini ister. Hani günün birinde Riki'nin aklına namuslu olmak gelse, Sandor'a korkunç bir sürpriz yapmış olur.

PAL. - Peki öyleyse, Riki değil. Ama işin içinde bir kadın olduğu da kesin.

CECILE. - Kadın her işin içindedir. Ama bu pek kurcalamaya gelmez., ya kibar bir kadınsa?

SANDOR. - Kurcalamayalım işte. Diz boyu rezaletle batmış olsa kadını hoş göreceğiz, ha?

CECILE. - Rezalet diyorsunuz. Rezaletin ne olduğunu ben deyivereyim mi size? Rezalet her zaman, başkasının yaptığı şeydir. Kendi yaptıklarımız hiçbir vakit rezalet değildir. (*Yanma gelir.*) Siz o kadını seviyor musunuz? Söylesenize bana.

SANDOR. - Nefret ederim ondan.

CECILE. - iyi! Çünkü seviyorsanız, size onu ezin, zararlı bir hayvanmış gibi boynunu koparın onun derdim. Ama mademki sevmiyorsunuz, öyleyse ne diye karışıyorsunuz bütün bu işlere? Siz yüksek güçlü bir insansınız, sevgili dostum. Her şey elinizde. Erdem, günah, hepsi, hepsi yüce kişiliğinizin keyfine bağlı. Günah olan Fransız şampanyası., (*şirretçe*) Chateau Ira., arasına kafanızı tütülemeye iyi gelir. Ama size erdem de gerek! Erdem, ormandaki serin kaynak gibi., şampanyanın verdiği mahmurluğu gidermek için gerek size... iyi, hoş ama, kaynakların dibinde olanı biteni siz nereden bileceksiniz? Bütün sular denize akar.

SANDOR. - Ama genellikle bir çukurda birikir, oradan da sığırlar içer...

CECILE, *biraz üzüntülü.* - Eh, o artık sığırın şansı., öküzü'n iyi talihi, değil mi?

SANDOR, *dilinin ucuna gelen acı yanıtı yutar.* - Hoşça kalın!

PAL. - Hadi öyleyse, hiç durma, git güzel bir uyku çek... Ne zaman görürüz seni?

SANDOR. - Yarn Abbas yolcu.

PAL. - Ansızın ne bu yolculuk?

SANDOR. - İsviçre'ye gidiyorum. Rhone buzullarını görmeye.

PAL. - E, sen adamakıllı çıldırmışsın vallahi. Deli gömleği giymen yakın... Cili, ne olur sen söyle şuna, böyle bırakmayalım!

CECILE, *elini Sandor 'un koluna koyar.* - Sizin bir derdiniz var... Yazık! Size acıyorum, hem çok acıyorum!... Kendisine fazla değer verdiğiniz biri, buna değmediğini göstermiş... Ama siz buna emin misiniz? Bir yanlışlık olmaz mı?

(Sandoryanıt vermez, yalnızca küçümsemeye, acı acı gülümser.)

CECILE, *cesareti bir parça kırılır, daha üzgün.* - Yine de size salık veririm, kendisiyle görüşün, o kadınla, apaçık, mertçe görüşün... O her şeyi anlatacak, sizi yatıştıracaktır...

SANDOR. - Orası kesin... yalan söylemek için kendisine fırsat verecek olursam.

CECILE. - Kadınlar her zaman yalan söylemezler. Yalnızca umarsız kaldıkları zaman. Ama bu kez iş başka türlü de olabilir. *(Sandor 'un yüzündeki alaycı anlatımı görerekbirden öfkelenir.)* Pekâlâ, nasıl isterseniz öyle yapın.. umurumda bile değil. *(Bir ara. Sonra haince bir alayla.)* Ama bakın, ben sizin halinize gıpta etmiyorum. Diyelim ki, yola çıktınız, kaçıp gittiniz, ama içinizi kemiren kuşukuları da eşyanızla birlikte yanınızda götürceksiniz ya...

Sonra şunu da söyleyeyim size: Bu işi aslını hiç, ama hiç-bir zaman anlayamayacaksınız. Çünkü o kadın suçluymuş veya suçsuzmuş, orası bir yana, fakat en budala kadının bile gizlerini saklayabilecek kadar akli vardır.

SANDOR. - Sığ suyun dibi kolay gözükür.

PAL. - Peki, sen ne görüyorsun orada?

SANDOR. - Çamur.

CECILE, *hain bir gülümseyişle*. - Zekanıza, anlayışınıza öteden beri hayranım amma, yine de kurnaz bir adam saymam sizi. Hayır, azıcık bile kurnaz değilsiniz siz. Ben, Tanrı korusun, sizin karınız olsam, sizi Tanrı'nın günü aldatırım da siz beni yine de namus örneği bilirsiniz.

SANDOR. - Aldatmasına aldatırsınız, o kesin ama, beş dakika için bile şaşırtamazsınız.

PAL. - Büyük söz söyleme, arkadaş, büyük söz söyleme!

CECILE. - Peki, varsayalım, ben sizin karınızım. Bugün de bütün gün kentteyim... Bir sürü işim vardı.

PAL, *alaycı*. - Tilki avındaydı.

CECILE. - Bu sık sık ava çıkışlar kuşku değil mi? Hem benim peşinde koştuğum tilkinin mavi tilki olduğu kesin mi? Bakın kılığım bile kuşku verici. Üzerimde ne varsa hepsi yepyeni!

PAL, *ara kızırtıcı bir tavırla usulca Sandor'a*. - Önden düğmeli bluz!

CECILE. - Yeni ayakkabı, yeni eldivenler... Dantel mendil., bakın! Mendili Sandor'a atar, o da piyanonun üstüne fırlatır. Sonra ellerim, tırnaklarım... Bugün manikür yaptırdım... İşlerimi görmek için mi? Hep bunların kuşku verici olduğunu kabul edersiniz, değil mi?

. PAL. - En kuşku verici yanı hanımefendinin her zaman kendi isteğiyle kuşkuyu üstüne çekmesi... Hani havlayan köpek ısırılmaz diye kaba bir laf vardır, ben hep onunla avutur dururum kendimi... Ama bu özdeyişi belki bugünün köpeği bile öğrenmiştir de salt kendinden yana kanıt toplamak için havlayıp durmaktadır.

CECILE. - Her şey kuşku verici. İyi ama kanıt nerde?

SANDOR. - Ben sizin kocanız olsam iki dakikada tam kanıtı ortaya serebilirim.

CECILE. - Size şu an için kocalık hakkı veriyorum. *(Duraklar, gülümser.)* Elbet, karısından nefret eden bir koca hakkını.

SANDOR. - Tek bir soruyla size bir tuzak kuracağım.. ve siz doğru da söylemeniz, yalan da söylemeniz bu tuzaga düşeceksiniz...

PAL. - Kadın sakakuşu değildir, dostum.

SANDOR. - Sorumu sorabilir miyim?

CECILE. - Buyurun. Soruları yanıtlamakta oldukça uzmanımdır. *(Biran, birbirleriniyiyecekmişgibi, bakışurlar.)*

SANDOR, *sertçe*. - Bugün öğleyin Török Sokağı'nda ne yaptınız?

PAL, ürkek bir susmadan sonra belirsiz bir tavırla. - Török Sokağı'nda mı? Yahu orada o., şey... *(Susar, dik dik Cecile'e bakar.)*

CECILE, *istifini bozmadan*. - Tuzak dediğiniz bu mu? *(Pal'a:)* Kürkçümün adını anımsıyor musun?

PAL. - Kürkünün mü?

CECILE, *sinirlenerek*. - Hadi canım, anımsayıverse ne. Her zaman Fransız ağzıyla söylersin hani.

PAL. - Ha, Mesenje.

CECILE. - Tamam, Messinger.

PAL, *sevingle*. - Török Sokağı on üç. Evet., on üç..
(*Sandor'a:*) Şimdi kıskanç koca buna ne buyuracak bakalım?

SANDOR, *çekingen bir tavırla*. - Anlaşılan sorulan yanıtlamakta gerçekten uzmansınız!

PAL. - Bu işte şapa oturdun, arkadaş.

(*Sahne gerisinde telefon çalar.*)

Bu bana. Lencsi'den balık haberi... (*Sağa doğru giderken arkaya seslenir.*) Bu işte çok kötü şapa oturdun. (Çıkar.)

CECILE, SANDOR.

Cecile, bir süre kımıldanmadan durduktan sonra teklişsiz bir tavırla elini Sandor 'a doğru uzatır.

Sandor, soğuk ve dimdik geriler.

CECILE, *alçak sesle ve tatlılıkla*. - Elinizi, lütfen.

SANDOR. - Olmaz, hanımefendi!

CECILE. - Cecile değil miyim artık?

SANDOR. - Artık Cecile yok... Cecile öldü... Siz öldürdünüz. (*Nefretle.*) Yabancı kadın, siz öldürdünüz onu, sonra onun kılığına girdiniz... Ben sizi tanımıyorum, tanımıyorum, tanımak istemiyorum sizi.

CECILE. - Bir çocuk kadar acımasızsınız... Şımartılmış bir çocuk gibisiniz... Hem de bunlar hep bir kuşku yüzünden, öyle mi?

SANDOR. - Artık kuşku değil., su götürmez gerçek.

Siz kendi ayağınızla düştünüz tuzağıma... Bakın, ben sizin bugün Török Sokağı'na gittiğinizi bilmiyordum... Benim bildiğim bir şey varsa o da birinin o sokakta oturduğudur. Önce kendi kendime, eğer o sokağa, o bayın evine gittinizse her halde bir bahane de bulmuşsunuzdur, yahut başka bir yerde olduğunuzu gösterecek bir masal uydurmuşsunuzdur, diye düşünmüştüm. Çünkü akıllı olduğunuza kuşku yok. Bu tür kadınların hepsinin, sevgilinin oturduğu sokakta bir dişçisi, bir tarzisi, yahut kürkçüsü kesin bulunur. Ama siz aşırı sakınganlığınızla kendi kendinizi ele verdiniz... Görüyorsunuz ya, aşırı kurnazlık yolu insanı budalalığa götürüyor. *(Cecile'in kolunu kavrar.)* TrilPin evine gittiğinizi yadsıyabilir misiniz?

CECILE, *kendini kurtarır*. - A, a, rica ederim, siz sanki evliymişsiniz gibi kabalık ediyorsunuz. *(Kolunu ovalar, gülümser.)* Yadsıyabilir miyim, öyle mi? Zavallı dostum, bundan çok daha gerçek olan neleri yadsıyabilirim ben... Buraya bakın, beni böyle sorguya çekmenin hiç anlamı yok. Bir şey yaptımsa, yaptığımı size itiraf edecek kadar bön değilim. Yapmadımsa, boş yere yadsımaya çalışırım, bana zaten inanmazsınız. Öyleyse, canınız nasıl isterse öyle düşünün., ben kendimi savunmaya kalkışacak değilim. *(Ara.)* Ama ölen dostluğumuza yine de yanarım. Kocakarılık çağımda bile yanacağım herhalde.

ÖNCEKİLER, PAL.

PAL, *sağdan girer*. - Cili, kuzum, küçük Lencisi yarın akşam buraya geliyor, bize balık pişirecek... Daha önce ko-

nuşmuştuk ya... Şimdi balığın kaç kişilik olacağım öğrenmek istiyor.

CECILE. - Üç kişi olacağız.. Sandor ve biz ikimiz.

PAL, *takazayla*. - Peki, ya Lencsi?

SANDOR. - Yarın ben yolcuym, gelemem.

PAL, *öfkeyle*. - Öyle şey yok! Ayol, Lencsi yayını senin için pişiriyor.. Komarom usulü.

CECILE. - Yolcusunuz, anladık, ama birbirimizden son bir esenleşme yemeği beklemek hakkımız değil mi?

PAL. - Nevrastenik kimsenin insan arasına karışması gerek, yolculuğa çıkması değil. Lencsi şen şakrak bir kızdır, istersen kentten başka birini de getirebilirsin... Kart bekarlardan falan birini...

SANDOR. - Kimi istersem getirebilir miyim?

PAL. - Kimi istersen. Senin istediğin kimseyi ben seve seve ağırlarım.

SANDOR, *Cecile'e*. - Kimi istersem ha?

CECILE, *tasalı*. - Evet...

SANDOR. - Teşekkür ederim. Geleceğim, konuk da getireceğim. Pilot Baron Trill'i.

PAL. - Şu uçan öküzü mu? Tuhaf düşünce. (*Bir Cecile'e, bir Sandor'a bakar.*) İlle de istiyorsanız., benim için hava hoş! Belki toyluklarına güleriz. Demek beş kişilik olacak! (*Sağdan çıkar.*)

CECILE, SANDOR.

CECILE. - O adam buraya gelmeyecek.

SANDOR. - Gelecek. Ben onun dilinden konuşması-

nı bilirim. Ben ona öyle gösterişçi nazıyla kibar bir hanımı incitmiş olacağını söyleyecek olursam, deli gibi koşar gelir. Centilmen geçinir o hayvan çünkü. Ama siz izin verirseniz.. *(Omuzlarını kaldırır.)* O zaman, ben de gelmem, kıyamete kadar da bir daha göremezsiniz beni.

CECILE. - Buna sebep ne, Sandor?

SANDOR. - Esenleşme şölenini isteyen sizsiniz. İyi, esenleşme şöleni olsun! Görkemli bir konuğu, Gerçek hazretlerini çağırıyorum sofranıza.

CECILE. - Dostum, kadınla gerçek bir sofraya asla oturmamalı. Oturdular mı Niebelunglann şölenine döner sofraya. Kan dökülür, kan!

SANDOR. - Kadın gerçeği öldürür.

CECILE. - Yahut da gerçek kadını.

SANDOR. - Bu durumda öyle de, böyle de ilginç bir sofraya olacak.

CECILE. - Gerçeğe sizin artık ne gereksinmeniz var? Her şeyi bildiğinizi söylüyorsunuz ya işte.

SANDOR. - Ben kendimi değil, sizi inandırmak istiyorum, size kendinizi düşürdüğünüzü kanıtlayacağım. Anlıyor musunuz? Kendinizi çamura attınız! Eskiden, bir kraliçeye, bir tanrıçaya bakar gibi, başımı kaldırarak bakardım size. Kadınlık, bağlılık, namus, iyilik sizdiniz bir zamanlar, hepsi sizdiniz... *(Güler.)* Ne budalaymışım! Hazinemde çakıl taşları saklıyormuşum da kendimi milyoner sanıyormuşum... Kendi kendimden nasıl utanıyorum şimdi., bu yaşta böyle bir hokkabazlığa kapıldım. Ne namus var, ne bağlılık! Hiçbir şey yok! Bir kraliçe, bir tanrıça yüzüne peçe koyuyor, kanı alev alev tutuşmuş bir durumda, yine de buz gibi bir yürekle Török Sokağı'nda bir bekar

evine dalıyor. E, inanılır şey değil bu! Bu ne karabasan!
Ne iğrenç düşünce bu!

CECILE, *endişeyle sağ yanına bakar.* - Sandor, Tanrı aşkına...

SANDOR. - Eh, pekâlâ., böyle de olur. Fakat yapınca ciddi yapın! Sonuna kadar sürdürün. Erdem kendini ateşe atıyorsa varsın yansın. Kraliçe, tanrıça tahttan insin., evet, yüksekliklerden insin de layık olduğu ve can attığı tozun, çamurun içine yuvarlansın! Birkaç parlak sözle örtbas edilemez bu. Olmaz! Çünkü, bu da ciddi bir sorun değilse.. Tanrım!., bütün yaşam kötü bir şakadan başka bir şey değildir artık. Öyleyse bütün evren ikiyüzlülük, güldürü, budalalık!

CECILE, *Pal 'ın içeri girdiğini görür, pervasız ve neseli bir sesle Sandor 'un sözünü keser.* - Demek yarın akşam yemeğine geliyorsunuz... Gerçekten büyük 1 ütufta bulunuyorsunuz bize!

PAL. - Bravo! İşler yolunda demek, öyleyse!

SANDOR, *dik dik Cecile 'e bakar, sonra birdenbire eğilerek esenlesin* - İyi geceler dilerim!

PAL, CECILE.

PAL. - Pek öfkeli konuşuyordunuz... Neymiş derdi, anlattı mı?

CECILE, *kendi düşüncelerine dalmış bir durumda.* - Aşık!

PAL. - Oooo.. aşık ha! Nasıl olmuş da benim haberim olmamış.

CECILE. - Benim de., benim de!

PAL. - Kadın aldatmış mı?

CECILE, *kocasının yüzüne bakar, sonra omuz silker.*

- Böyle şey hiçbir zaman belli olmaz., ama önemli de değil...

PAL. - Önemli değil mi? Önemli olan nedir öyleyse?

CECILE. - Sandor aldatıldığımı sanıyor, önemli olan bu.

PAL. - Oh olsun, öyleyse! Evet, oh olsun! (*Elini Cecile'in beline koyarak ağır ağır odanın öbür ucuna kadar götürür.*) Böyle bekar adamların yaşamı çekilmez... Ne diye evlenmiyor, anlamam ki.

İKİNCİ PERDE

Birinci perdedeki oda. Ertesi akşam. Gün batmak üzere.

CECILE, PAL.

Cecile, kanepenin üstünde büzülmüş, sigara içer ve kara kara düşünür.

PAL, odanın bir ucundan öbür ucuna kadar yürür, saatine bakar. - Gariptir şu insanlar... Bir türlü vaktinde gelmesini bilmezler... *(Cecile'e bakar, ürker, usulca ve sevecen.)* Bir üzüntün mü var?

(Cecile "hayır!" anlamında başını sallar.)

PAL. - Başın mı ağrıyor? Şaşılmaz! Bütün gün sigara içiyorsun., üstüste. Şimdi de gözlerin yaşarmış.

(Cecile, kendisini rahat bırakması için sessizce yalvarır.)

PAL. - Bak, şekerim, bir şeye karışmak huyum değildir, karımın özel yaşamına bile karışmam... Ama şimdi yine de bu kadarla bırakamam bunu... Sen ağlıyorsun ve benim ne için ağladığından haberim yok... Sözde ko-

canım., her neyse! Bu işte bir bit yeniği var ve suç., her halde bende.

(Cecile'i kocasının saflığı onu adeta eğlendirmektedir, fakat sesinden heyecanı belli olur korkusuyla bir şey demez.)

PAL. - Anlaşılan bilimsel çalışma da zamanla alışkanlığa dönüşüyor., kumar yahut alkol gibi kötü bir alışkanlığa... Vallahi günler oluyor ki, çalışma odama bir ayyaşın meyhaneye girdiği gibi giriyorum... O zaman biri tutup da rahatsız edecek olsa kılım kıpırdamadan boğazlarım alimallah... Bazan düşümde bile dört bir yanımda meduzalar yüzüyorlar., alkım renkli yeni *speciesler..* her biri bir pazarcı çadırı kadar... Ben meduzaların peşinden gidiyorum, sen de başını almış, başka yana yollanıyorsun... Şimdi bakıyorum da yollarımız o kadar ayrılmış ki... Açık konuşalım, çok mu mutsuz ediyorum ben seni?

CECİLE. - Bak, koca Paulus, hâlâ bilmiyorsan söyleyeyim. Sen benim bir dediğimi iki etmiyorsun... Hani ben istemiş olsam bütün meduzalar kıskançlıklarından çatlarlar., onlara başını çevirip bakmazsın bile... Evlilik yaşamımızda ne olmuşsa sorumluluğu hep benimdir...

PAL. - Ya?

CECİLE. - Bir kez ben olmayınca...

PAL, *sözünü keser.* - Nasıl? Sen olmayınca mı? O nasıl söz?

CECİLE. - Sevgili dostum, kadın da ölümlüdür, yalnızca meduza değil. Ama hiç tasalanma, senin gibi iyi bir partiyi kadınlar kolay kolay kaçırmazlar. Günün birinde buradan başımı alıp gittim mi, bakarsın zil çalınır, kapı açılır ve içeri sevimli bir hanım damlar, senin yazgını eline

alıp seni yeni ufuklara sürükleyecek olan yeni kadın. (Dışardan zil sesi duyulur.)

PAL. - Geldiler. Ne olur, yüzünü yıka bari. Sen dövdün sanacaklar nerdeyse.

(Cecile sağdan çıkar.)

PAL, LENCSI.

LENCISI, *soldan girer, bir elinde küçük bir file içinde kocaman bir yayın balığı, öbüründe yanına palet takılı bir boya kutusu vardır.* - İyi akşamlar!

PAL. - Hele ki gelebildin!

LENCISI. - İki kişi geldik... *(Balığı Pal'ın burnuna doğru tutar.)* Buna yayın derler., nasıl?

PAL. - Yayın da yayınmış doğrusu!

LENCISI. - Haydut herif kilosuna altı kuron istedi., ama ben de ona söyleyeceğimi söyledim., onun üzerine beş doksana bıraktı... Çantamı getirdiler mi?

PAL. - Çoktan. En üstteki odaya koydurduk... Yarın sabah da iş başı yapacağız ha, Lencsi.

LENCISI. - Bana ne büyük iyilik ediyorsunuz, bilseniz... insanın bir yere., birine bağlı olduğunu duyması ne hoş... Kadının nasibi, görevi bu: Hizmet etmek.

PAL. - Amma yaptın ha. Kadın doğuştan kraliçedir., demiş bilmem kim.

LENCISI. - Belki kraliçedir, ama kralına hizmet edebiliyorsa!

PAL. - Söyle bakayım, senin gönlünde taç giyme töreni oldu mu hiç?

LENCŞİ, **kızarak** - Aman, amcacığım, neler soruyorsunuz!

PAL. - Bilmem ama, vasin olarak bu benim görevimdir galiba...

LENCŞİ. - İnanan her insanın candan bir bağlılıkla ve saygıyla düşündüğü bir kralı, bir tanrısı vardır... Ama yalnızca bir hülya, yüreğimin derinliğinde taşıdığım bir yüce duygudur bu... Aramızda okyanuslar var, bulutların yüksekliği var çünkü...

PAL. - Rica ederim, çağımızda taşıtlar bu kadar hızlanmışken...

LENCŞİ, **sözünü keser**. - Ama ben, varlığımdan onun haberi olmasını, küçükçük gölgemin onun parıltılı yolunun üstüne düşmesini istemem... O mutludur, bana gereksinmesi yoktur... Mutluluk insanı bencil yapar çünkü... (**Heyecanla yayın balığını havaya kaldırır.**) Ama günün birinde başına bir yıkım gelecek olsa, işi ters gitse, yalnız kalırsa., o zaman, ah evet, o zaman koşup ona derim ki... (**İçeriye giren Cecile 'i görür, hiç şaşırmadan sesini değiştirir.**) Ah, sevgili Cecile, nasılsınız, nasılsınız ablacığım?

ÖNCEKİLER, CECİLE.

Cecile sağdan girmiştir.

LENCŞİ. - Pervasızlığıma ne dersiniz? Kendimi evinize yerleştiriverdim... Sizin yakınınızda olmakla o kadar mutluyum ki., bilirsiniz ya, siz benim idealimsiniz. Siz kadınların en güzeli, en zarifi, en zekisisiniz çünkü. (**Gevezeliğinin Cecile 'i sinirlendirdiğini fark ederek Pal 'a döner.**)

Sandor beyi gördüm... Tramvaydan gördüm... Faytonla geliyor, tramvay faytonu geçti elbet...

CECILE, *dikkat kesilmiştir.* - Arabada yalnız mıydı?

LENCISI. - Yalnızdı... (*Pal'a.*) İçeri girerken holden yemek odasına baktım... Sofra beş kişilik... Beşinci kim?

PAL, *soğuk soğuk.* - Baron Trill...

LENCISI. - Trill mi? (*Birden Cecile 'e dönerek dik dik bakar.*)

PAL, *bir parça şaşırarak.* - Sandor üsteledi de.

LENCISI, *birden Pal 'a döner.* - Sandor mu istedi? (*Pot kırdığının farkına varır, biraz sonra çocukça bir tavırla.*)

Ay, şu balık öyle heyecan veriyor ki bana. Tanrım, ah bir iyi yapabilsem... Devlet sınavında bile bu kadar heyecan duymamıştım... Gidip şu balığı mutfağa koyayım... (*Sağdan çıkar.*)

PAL, CECILE.

CECILE, *öfkeyle.* - Bu kız evimizde ne kadar kalacak?

PAL, *pencerede.* - Neden sordun?

CECILE, *düşüncesini değiştirir.* - Hiç., neyse, sen ne kadar istersen o kadar kalsın.

PAL, pencerede. - işte geliyor. Şimdi ağaçlı yola sapıyor... (*İlerler.*) Sizi başbaşa bırakayım... Konuşursunuz. Yalnız rica ediyorum, bu kez alay etme, her zaman alay ediyorsun onunla çünkü. Onun şimdi sıcak bir dostluğa gereksinmesi var, zavallı çocuk gerçekten yaman bir hınzırın pençesine düşmüş olmalı... (*Sağdan çıkar.*)

CECILE, SANDOR.

Cecile pencereye gider.

Sandor soldan girer, Cecile 'in yanından onu görmeden geçer, araştırmacı gözlerle çevresine bakınır.

CECILE. - Sandor!

(Sandor soğuk bir baş işareti yapar.)

CECILE. - Teşekkür ederim, Sandor.

SANDOR. - Neye teşekkür ediyorsunuz?

CECILE. - Yalnız geldiğinize, o adamı getirmediğimize teşekkür ederim... Böyle daha iyi, böyle daha...

SANDOR. - Yanlıyorsun. Trill birazdan gelecek. Söz verdi mi gelmemelik etmez o, kerata centilmendir çünkü. *(Sağa doğru yürür.)* Paulus içerde mi?

CECILE. - Durun. Sizinle konuşmam gerek. Yalnız, ne olur, dün bıraktığımız yerden başlamayalım. Ben dünkü ben değilim bugün. Artık içimde hiçbir gurur, hiç, ama hiçbir karşı koyma isteği yok. Yalnızca üzüntü var. İçimi bayıltan tatlı bir üzüntü. Ne dersiniz, Sandor, eskisi gibi olmamızın yolu yok mu?

SANDOR. - Bu söze diyecek yok doğrusu. Dün yer yerinden oynamıştı. Dünyada değeri olan ne varsa hepsini kırıp dökmüş, yerlere fırlatmıştınız. Bugün dört bir yan alabildiğine çöl, süprüntü denizi, leş yığını. Sonra da siz tutup hiçbir şey olmamış gibi yapalım! diyorsunuz. Hayır, mucizeler çağı geçti artık.

CECILE. - inaç olduktan sonra mucize de olabilir.

SANDOR. - Hiçbir şeye inanmıyorum ben, bir şeye inandırmanızı da istemem. Böyle aşağıdan alışınıza da inanmıyorum. Siz gururlu bir kadınsınız, şimdi dilinize

gem vurursanız, bu, korkuyorsunuz, birinden, yahut bir şeyden çok korkuyorsunuz demektir...

CECILE. - Öyle mi? Fakat siz bir erkeğin kabalığına bile seve seve katlanan, hem de gururlu kadınlar bulunduğunu duymadınız mı?

SANDOR. - Török Sokağı'nda kaba mı davrandılar size?

CEGILE. - Török Sokağı'nda mı? Peki, diyelim ki, oradaydım, Török Sokağı'na gittim. Kötü kadını, kabul! Öyle de olsa size ne? Siz benim kocam değilsiniz, sevgilim de değilsiniz! Hiçbir vakit hiçbiri olmak da istemediniz. Siz bende kadınlığı değil, insanlığı seviyordunuz. Arkadaşımdınız. Sizi aldatmış değilim. Arkadaşlığımızı Török Sokağı'ndan.. o da gittimse.. tertemiz geri getirdim. Öyleyken niye soğuk duruyorsunuz bana? Niye kinle, aşağılarcasına konuşuyorsunuz benimle?

SANDOR. - Bakın, ben sıradan bir insanım. Herkes gibi zayıf, kararsız, zavallı bir insan. Yaşam dedikleri bu koca cambazhanede ancak tutunabileceğim bir iki sağlam nokta bulabilirsem yaşayabilirim. Tutduğum en sağlam nokta erdemdi ve karşımda kadın erdemi olarak siz vardınız. Benim için erdem simgesi sizdiniz. Ama artık siz de şeytanın ardına takıldınız^ erdem dönmeye ve takla atmaya başlıyor. Desteklerimin hepsini yitirdim ben ve dünden beri sonsuz bir boşluk içindeyim... işte bunun için size kin bağladım, bunun için nefret ediyorum sizden.

CECILE, *Sandor 'ayaklaştır ve elinizi onun koluna koyarak, tatlılıkla.* - Mademki hoşunuza gidiyor, işkence edin bana, seve seve katlanırım. Beni dinleyin yalnızca. Siz benim, neyim varsa hepsini yitirdiğimi sanıyorsunuz. Hep-

sini.. Török Sokağı'nda... Ama benim neyim olduğunu, kafamın içindekini, gönlümdekini, kanımdakini nerden bileceksiniz? O kadar, o kadar çok şeyim var ki, istediğim birini çok zengin edebilirim ben! Ve şimdi bütün bunları size vermek istiyorum, hem de hiç kimsenin hiçbir dostuna asla göstermediği bir içtenlikle, kayıtsız şartsız. Hepsi armağanım olsun size... Düne kadar dostluğun ne demek olduğunun farkında değildim... Belki de dostluğa inanmıyordum... Sizin benim için ne olduğunuzu bilmiyordum. Aramızdaki duvarlar yıkılıp da birbirimizi görebilmemiz için depremler olması gerekiyormuş!

SANDOR. - Bakın, Cecile, sizin bu yaptığınıza bizim oralarda cilve satmak derler... Bayağı cilve satmak... Kadınlar herkesin aynı banknotla satın alınabileceğini sanırlar... Ama şunu iyi bilin ki, ben öyle ucuz delikanlılardan değilim.

CECİLE. - Yazık ki, erkekler kendi kafalarıyla değil de, hep büyükbabalarının kafalarıyla düşünüyorlar. Çok yazık!

SANDOR. - Siz de büyükannenizin kafasıyla düşünseydiniz Török Sokağı'na ayak basmazdınız.

CECİLE, *sessiz sessiz, gülümseyerek önüne bakar.* - Ne tuhaf şey bizim bu yaptığımız. Şuraya oturmuş, durmadan konuşuyoruz, konuşuyoruz, ama bana öyle geliyor ki, ikimiz de asıl söylenecek şeyi söylemiyoruz... Siz, erdem, kadın erdemi, şeytan pençesi falan gibi laflar ediyor, benim bunların ağırlığı altında ezilmemi bekliyorsunuz. İyi ama, dostum, bunlar boş laftan ve tüy gibi hafif sözlerden başka bir şey değildir ve ezmiyorlar... Size bir şey söyleyeyim, Sandor. Diyelim ki, ben Török Sokağı'na gitmiş de-

ğilim, ama oraya gidebileceğimi düşünüyorum... Bu salt orada kimin oturduğuna bağlıdır... Demek ki, ben Török Sokağı'na gitmedimse de, yine de erdemli kadın değilim. Ama bütün bunların önemi de yok. Benim için önemli olan, sizden ayrılmam gerektir. Görüyorsunuz ya, biz şimdi birbirimizin karşısında öyle duruyoruz ki, hiçbir erkekle hiçbir kadın karşı karşıya geçip böyle durmamıştır belki. Bu bizim saatimiz, Sandor! Cilve sattığımı söyleyeceğinize yüzüme bakın, beni tanıyın... Biz artık birbirimizden nasıl ayrılırız?

(Sandor, piyanonun üstünden resimli bir Fransız dergisi almış, kapaktaki kadın resmine bakmaktadır.)

CECİLE. - Ben sizin önünüzde küçüldüm. Yerde sürünecek kadar küçüldüm. Bir kadının küçülebileceği kadar. Ama artık tutup kaldırın beni! Sizin için bir görevdir bu. Siz ki, o kadar güçlü ve akıllısınız, beni kendi halime bırakmazsınız.

SANDOR, *dergiye bakarak güler.* - Büyük Prenses Xenia.

(Cecile şaşkın şaşkın ona bakar.)

SANDOR, - Korkmayın, oynatmış filan değilim, yalnızca unutmayın.. Büyük Prenses Xenia. Bir imparatorun kız kardeşiymiş... Bu güzeller güzeli prenses ölmüş. Unutmayın: Beş yıl önce ölmüş. Sonu gelecek... *(Dergiyeri-ne fırlatır. Şaşırıp kalmış Cecile 'e bakar ve kahkahalarla güler.)* Ha ha ha!

ÖNCEKİLER, PAL

PAL, soldan girer, Sandor'un gülüşünü duyunca keyiflenerek elini uzatır. - Bravo! Hele eski neşen yerine gelmiş! İşte bu hoşuma gider. Hele şimdi hazır ola geç bakalım. Sen de, oh Cecilia, masum yüzün kızarıırken yüreğine namus kalkanını giydir. Çünkü o geliyor, o, kartal kanatlı İkaros, o büyük kadın yamyamı, o ünlü gönül avcısı., geliyor, hatta geldi bile...

(Sahnenin gerisinden otomobil klaksonu duyulur.)

SANDOR, önemini vurgulayarak. - Günün prensi.

PAL. - Günün prensi mi?

(Cecile ürkek bir adım atar, sonra birden arkasına dönerek sağdan çıkar.)

PAL, ardından bakar. - Ne diye gitti?

SANDOR. - Süslenmek istiyordur belki. Giysi değiştirmek, yüzüne bir parça pudra...

PAL, inanmayarak. - Trill'in hatırı için mi? E, öyleyse sen bu kadını tanıımıyorsun... Cili ve Trill! Ha ha ha!

ÖNCEKİLER, TRİLL.

TRILL, yakışıklı, zarif bir delikanlı, Oxfordlu tiplerden. Soldan girer. - Akşamlar hayır olsun! *(Pal'ın elini büyük bir sıcaklıkla, adeta heyecanla sıkar.)* Beni çağırmak lütfunda bulunduğunuz için teşekkür ederim, çok teşekkür ederim... Gerçekten onur benim için, cidden büyük bir onur bu... Sizi yine görebildiğime o kadar, ama o kadar se-

vindim ki... (*Soyluluğa kaçan bir iyilikçillikle.*) Merhaba, Sandor! (*Çevresine bakınarak Cecile' i araştırır.*)

PAL. - Nasılsınız, kartal kanatlı baron İkaros, nasılsınız?

TRILL, *yaltakça bir alçakgönüllülükle:* - Kartal kanatlı mı? Aman, rica ederim, küçük kanatlılardanım ben *daha. Belki karga, olsa olsa kuzgun kanatlı...* (*Cecile' i araştırır.*)

PAL. - Adınızı her yerde okuyoruz. Ta yükseklerde, insanlardan bilmem kaç bin metre yüksekliklerde süzülürmüşsünüz...

SANDOR. - Can sıkıcı değil mi bacalardan ötesi?

TRILL, *soğukça.* - Hayır, insan kulüp üyeleriyle az karşılaşılıyor.

(*Palgüler.*)

TRILL, *Pal'a candan.* - Uçuş, sayın bayım, tıpkı öteki kumar oyunları gibi, bazan eğlenceli, bazan da can sıkıcıdır.

PAL. - Ortaya konan da bir centilmenin boynu...

TRILL. - Güzel buluş! Doğrusu güzel bir buluş! Bir centilmenin boynu, bunu not edeceğim.

PAL. - Söz aramızda, şimdiye kadar kaç meleği baştan çıkardınız o yüksekliklerde, sorabilir miyim?

TRILL, *nazikçe ve heyecanla.* - Benim gibi zavallı bir insan bulutların üstünde bulsa bulsa hava bulur, boş hava... Bilginlerimiz bataklıklarda bile parlak harikalar keşfederler... Oysaki, biz zavallı uçucular onların düşünce yüksekliklerine tırmanamayız, ama ünü dünyayı tutan o yurttaşlarımızla övünmek bizim de hakkımızdır.

SANDOR, *Pal 'a.* - Al bakalım, ünü dünyayı tutan bir yurttaşım diye seninle övünüyormuş.

PAL. - Tann için, güzel söyledi.

TRILL, *neşeli bir tavırla* - E, baylar, sosyetedede ne var, ne yok?

(Pal ile Sandor bakışırlar.)

SANDOR. - Amma yaptın ha, sen mi soruyorsun bunu? Sen ki, açılışların baronu, sosyete toplantılarının prensi ve tenis kortlarının kralısın., sen mi soruyorsun bunu?

TRILL. - Arkadaş, ben şu sıralarda Peşte'de ha varmışım, ha yokmuşum... Çoğu vaktim yollarda geçiyor... Taşra kentlerinde uçuş yarışmaları düzenliyoruz... Bu kez de üç gün şeyde... Nagyvarad'ta beklemem gerekti... *(Pal'a.)* Daha bu sabah geldim Nagyvarad'tan... *(Sandor 'a.)* Tam üç gün Peşte'yi görmedim bile...

PAL. - Dün de Arad'ta mıydınız, bay baron?

TRILL. - Nagyvarad'ta.

PAL. - Öyleyse söylemesi benden, uşağınızın kulağını bükün.

TRILL. - Bir şey mi yapmış, haylaz herif?

PAL. - Haylaz herif Chateau Ira içiyor, üstelik narçiçeği rengi otomobilinizde, hizmetçi kızlar dolaştırıyor.

TRILL, *arsız bir soğukkanlılıkla.* - Öyle mi? Bu durumda kerataya yol göründü demektir. Ona da, sürücüye de... Şu uşak takımının cüreti, hayret doğrusu! *(Sandor'a.)* Bana göre bir uşak bilmiyor musun acaba?

ÖNCEKİLER, CECİLE.

Cecile, sağdan girerek Trill 'i başıyla selamlar, sonra, sanki ona sığınmış gibi, hep Sandor 'un yanında kalır.

TRILL. - Vay., vay., vay! Hanımefendiciğim, demek siz Budapeşte'desiniz ha? Bu yaz evde kaldınız, öyle mi? Bu ne sürpriz! Sizin Tatra'da olduğunuzu sanıyordum ben.. öyle işitmiştim... Tanıdık hanımlardan biri sizi Lomnic'te, yoksa Csorba'da mı nerde, iyi anımsamıyorum, bir yerde gördüğünü söylemişti... Benzetmiş olmalı... Şu dünyada ne şaşırtıcı benzetişler oluyor... İyi ama sizin burda olduğunuzu bilseydim, evet, bilmiş olsaydım, saygılarımı sunmaya çoktan gelirdim... Bugün de bekar yemeğine geldiğimi sanıyordum... Dul bekarların neşesiz yemeğine... ***(Parmağını gözdağı verircesine Sandor 'a doğru sallar.)*** Sen de bana bir şey söylemedin. Hanımefendiyi benden gizlemek, düpedüz kaçırmak istedin. ***(Sözlerinin buz gibi bir sessizlikle karşılandığını görünce yavaş yavaş kendine güveni kırılır, antika koltuğa oturarak yeni bir atılımla konuşmayı sürdürür. Bu arada, onun koltuğa oturuşuna içerleyen Sandor la Pal kendisine düşmanca, dik dik bakmaya başlarlar.)*** Doğrusu, hanımefendi, sizi çok iyi buldum. Tanımak onuruna erdim ereli bu kadar iyi görmemiştim... Bu iki bayın gözüne pek çarpmaz bu, efendim, çünkü sizi sık sık görüyorlar... Ama ben bu onurdan uzun zamandır yoksunum... Bir ay olmuştur belki... Oho, durun bakalım. Güvercine atış talimi mayısın yirmi yedisindeydi, değil mi, efendim? O zaman görmüştüm sizi adada , tamam, değil mi? Demek ki bir buçuk ay! Hemen hemen bir buçuk ay oluyor. Ama bu da doğru olmasa gerek! ***(Sandor 'a.)*** Ben

hanımefendiyi görmeyeli bir buçuk aydan çok oluyor çünkü! (*Pal'a.*) Bir buçuk ay! Zaman nasıl da geçiyor, şaşılacak şey. O kadar çabuk geçiyor ki... Gerçi bana çok geldi bu bir buçuk ay, pek çok... (*Yine islimi tükendiğinden şaşırılmış bir durumda çevresine bakınır, derken yeniden coşar.*) *Fakat sayın bay profesör, sizi de çok iyi buldum. (Sandor'a.)* Cidden çok iyi, haklı değil miyim, ne dersin? Öyle ya, iyi hava, sessizlik ve güzel görünüm... Sonra ruh uyumu., asıl bu! (*Alnını siler.*) Şu evde yalnızca çevreye bakmak yeter, insan burada uyum olduğunu ossaat görüyor... Burada tertemiz, iyi bir şey, sıcak ve kutsal bir şey var... (*Arkasını getiremez.*)

SANDOR, *Tril'in şaşkınlığını bir süre zevkle seyrettikten sonra.* - Bir buçuk aydan beri burada yoktun, öyle mi? Kalıbımı basarım, sen bu zamanı da güzel bir kadının ayaklan dibinde kitaranı çalarak geçirmişsindir... (*Cecile'e.*) Hanım işlerinde bu bayın ne kadar başarılı olduğunu düşleyemezsiniz bile... Evet, baş döndürücü basanlar elde eder, efendim. Hem öyle birtakım sıradan küçükhanımların değil, birinci sınıf hanımefendilerin yanında.

PAL. - Gün olur, hanımefendiler onun evini öyle kuşatırlar ki, ünlü doktorların muayenehanelerinde olduğu gibi uşağı bilet dağıtır. İtişmeyelim, bayanlar! Herkes sırasını bilsin!

TRILL, *Pal'a karşı uslu bir tavır takınır.* - Artık bir gülmece dergisine girecek kadar gülünçleştiğimi sanıyorum vallahi. Bir sigara yakabilir miyim? (*Yakar.*)

SANDOR, *Cecile'e.* - Bakın şu kurnaza, işi gülmece alanına döküyor... Ama doğrusunu isterseniz hepimiz kıskanıyoruz onu., her erkek... Ama korkunç başansına de-

ger de hani, bunu kabul etmeli... Dostumuzun ağızı da sıkı mı sıkıdır, bunu iyi bilmelidir... Ömrümde ağız sıkı çok erkek gördüm ama, böylesini hiç görmedim doğrusu.

PAL. - Kibar bir hanım iyi ününü baron TriH'ininden daha güvenilir hiçbir ele emanet edemez.

TRILL, *bu iğne pek hoşuna gittiğinden Pal 'in sözünü sıcak bir gülümseyişle karşılar, sonra yukarıdan bakan bir tavırla, Sandor'a.* - Rica ederim, yoksa bir kadın sana gülümseyecek olsa bunu duvar afişleriyle ilan mı edersin?

SANDOR. - Güzel kadınlar bana gülümsemezler, o işi artık çoktan bıraktılar... *(Heyecanlı bir ilgiyle.)* Fakat bana bak, saç tutamı koleksiyonunu görmeyeli birkaç yıl oluyor... O zamandan beri güzel yeni örnekler ele geçirdin mi?

(Cecile, saç tutamı sözü üzerine, belli belirsiz sinirli bir biçimde kımlıdır.)

TRILL, *bu konudan hiç hoşlanmamıştır, öfkesiniyemeyerek.* - Amma yaptın ha! Yoksa kalkıp şimdi.. *(Cecile 'e bakarak, birden susar.)* Sanırım burası onun yeri değil...

SANDOR. - Tersine, böyle şeyler asıl namuslu kadınları ilgilendirir. *(Cecile'e.)* Bunda bir şey yok ki! Kimi adam resimli kart toplar, kimi de saç tutamı... Hem pek şairce bir buluş: "Aşk geçer gider, ama kakül kalır!" Kara, kumral, sarı tutamlar., kadife kutu içinde., kilit altında. *(Trill'e.)* Kızıl da var, değil mi? *(Cecile'e bir uzman tavırla açıklayarak.)* Buklelere sıra numarası verilmiştir., armağan edenlerin adları deftere geçer., bu kayıtlar elbette çok çok gizli tutulur... *(Sigarayakmak isteyip de kibriti ters tutan Cecile'e.)* Bugün bir parça sinirlisiniz., durun, ben yakayım... *(Cecil'e ateş verir.)*

TRILL, *daha önce bir kez Sandor'un sözünü kesmek istemiştir.* - İzninizle, bu işin artık açıklanması gerek... İş pek de onun anlattığı gibi değil çünkü... O bir şairdir, efendim, onun için bazan düşlere kaptırır kendini... E, efendim, gençlik günlerimden birkaç anı saklamış olabilirim... İnsan ömründe bir kez genç olur, değil mi? Hem ben kumardan, havadan sudan şeylerden hoşlananlardan değilim... Ama çocukça koleksiyon yapma zamanı çoktan geçti benden... Yaşamın şaka olmadığını anlayalı böyle şeyleri çoktan unuttum... *(Ciddi ve erkekçe bir heyecanla.)* Bugün hanımın biri bana bir anı lütfedecek olsa.. *(sertçe)* bunu özellikle söylüyorum, olacak şey değil çünkü.. *(coşkunlukla)* ele geçmez bir andaç ya da değerli bir kutsal eşya gibi saklarım onu. *(Sandor'a, kinle.)* Bundan söz açılmasının nedeni...

SANDOR, *Cecile'e.* - Belki inanmazsınız bile, oysaki böyledir, Trill'in koleksiyonunda taçlı bir baştan kesilmiş saç tutamı bile vardır...

TRILL. - Taçlı bir baştan mı? Cankurtarana telefon etsek iyi olacak galiba...

SANDOR. - Bir ad söyleyeceğim, yalnızca tek bir ad sesini keseceksin o zaman: Xenia.

(Bu adı duyunca Cecil'in dikkati artar.)

TRILL. - Xenia mı? Hiç duymadığım bir ad.

SANDOR, *anımsatmak isteyen bir edayla.* - Büyük Prenses Xenia.

TRILL. - Büyük prenses mi? *(Bu tanıştıktan hoşlandığı bellidir.)*

SANDOR, *Cecile'e.* - Bizim eski kurt geçen yıl yazı Schevening'te geçirmiş... Büyük Prenses Xenia da aynı

günlerde orada görünmüş., ama kimse ikisinin de orada kalışları arasında bir ilgi olacağından kuşkulananmamış...

TRILL. - ilgi mi? Daha neler? On bin kişi denize giriyordu orda., bu da oturmuş ilgiden söz ediyor...

SANDOR, *Trill 'e aldırış etmez, hep Cecile 'e bakarak.* - Ben orada değildim, ama kulüpte, elbette Trill yokken., hâlâ sözü ediliyor bunun...

TRILL. - Neyin sözü?

SANDOR, *Cecile'e.* - Kalabalık yerlerde bizim Trill 'le büyük prenses birbirlerini görmezden gelirlermiş... Ama bir kez, şiddetli bir fırtınadan sonra., akşam karanlığında, .ıssız kum tepecikleri arasında bir çiftceğiz görmüşler... Köpüklü denizi ve ayın önünde kaçışan bulutları seyrediyorlarmış... Bir hayli insan bunları gözetlemiş... Kavalie Trill 'miş.. bunu oybirliğiyle saptamışlar... Tanrıça konusunda oylar dağılıyormuş... Bazıları büyük mağazadaki satıcı kız olduğunu ileri sürmüşler...

TRILL, *öfkeyle.* - Tam Budapeşte dedikodusu.

SANDOR. - Başkaları yüksekleri, çok yüksekleri kolaçan ediyorlarmış... Bunlara göre: O gece hanedandan bir kadın pervanesiz uçuş dersi alıyormuş., ünlü koleksiyon da tam Ruslara vergi bir saç tutamıyla zenginleşmiş...

TRILL, *işin bu biçime dökülmesi pek hoşuna gitmiştir.* - Aslı yok! Hepsi uydurma!

SANDOR. - Büyük prensesi tanıdığını da yadsıyabilir misin?

TRILL, *bir parça durakladıktan sonra.* - Haşa. Yalnızca aradaki farkı iyi gözetmek gerek. Saç tutamı vermek...

PAL, *söze karışır.* - Saç tutamı bağışlamak! Büyük prensesler bağışlarlar...

TRILL. - Saç tutamı bağışlamakla herhangi bir tanışıklık arasında epey fark vardır! Hatta çok büyük fark! Sözün kısası diyelim ki, altes büyük prenses uçmaya ilgi gösterseydi de ben kendisine sunulmak onuruna erseydim bile, bu henüz bir anlam taşımaz ki... Onun için birinin bu işten saygısızca söz etmesine katlanamam...

PAL. - İyi, hoş ama, altesin karanlık gecede kum tepcikleri arasında dolaşmaları...

SANDOR. - Sakın gerçekten büyük mağazadaki satıcı kız olmasın?

TRILL, *saftıkla*. - insanlara özgü kuralların bir dereceye kadar üstünde olan genç bir prensesin böyle bir romantizme kendini kaptırması suç sayılmaz ya.

SANDOR. - Prensesle dolaştığını yadsımaya cesaret edemiyorsun, değil mi?

TRILL. - Cesaret edemiyor muyum? Gülünç şey! Bunda yadsınacak bir şey yok ki...

ÖNCEKİLER, LENCSI.

LENCİSİ, *sağdan gelir, önünde önlük, kollar sıvalı, elinde yemek kitabı*. - Amcacığım, bakın. (*Trill'i görür.*) Ah, özür dilerim...

PAL. - Siz daha tanışmıyor musunuz?

(*Tanıştırır.*) Baron Trill, sarayın baş pilotu...

LENCİSİ, *gülerek eğilir, sonra ciddi*. - Amcacığım, mantarı bütün bütün mü, yoksa doğranmış mı koyacağız? Yemek kitabının tarifi pek açık değil.. Kitapta o konuyu gösterir.

SANDOR. - Doğranmış mı? İnsanın tüylerini  rper-tiyor. (*Pal'a.*) Yerinde incelemek kötü olmaz!

PAL, *kitabı gözden geçirir.* - Konu gerçekten ilginç bir durum almaya başlıyor... Hele şu yayını bir görelim.

LENCSE. - Ay, ne kadar heyecan duyuyorum, o kadar heyecan duyu.. (*Duraksar,  nce Trill 'e, sonra Cecile 'e ba-kar, sözünü sonra tamamlar.*) ..yorum ki. *{Pal ile sağdan çıkar.}*

CECİLE, SANDOR, TRILL.

Sandor, kapağında Xenia 'nın resmi olan dergiyi ala-rak bir şey demeden Cecile 'in eline verir.

Cecile dergiyi yere düşürür.

Trill, düşen dergiyi nezaketle alır, resme bir g z ata-rak imzayı okur. Korka korka Sandor 'a bakar.

SANDOR. - Zavallı, masum Büyük Prenses Xenia! Ne kötü bir sonun olmuş senin! Kıyıdaki gezintiden dört yıl önce  lm şs n.

TRILL. - Nasıl? (* nce resme, sonra sandor'a bakar, birdenbire gülmeye başlar.*) Eh, seni bir güzel aldattım, şaş-kına döndürdüm ya. (*Cecile'e yaklaşır.*)

CECİLE. - Rica ederim, ben sizi incitmek istemiyor-um, size dargın da değilim, yalnız lütfen buradan gidin. Bana  yle bakmayın, rica ederim, gidin buradan.

TRILL. - iyi ama, hanımefendiciğim, anlamıyorum vallahi...

CECİLE, *ileden çıkararak.* - Artık umurumda değil, ne olursa olsun. Hiçbir şeye aldırış etmiyorum artık., yalnız siz gidin burdan!

SANDOR, *usulca Trill'e*. - Sinirsel kapris. Ama ben-
ce hanımefendinin - özellikle hanımefendinin - hiçbir kap-
risi olamaz ki, onu sen., özellikle sen., yerine getirmeyesin.

TRILL. - Pek incitici bir kapris!

SANDOR. - Amma yaptın ha! Güzel bir hanım bir
centilmeni incitebilir mi?

TRILL, *omuz silker*. - Öyleyse bana yol göründü... Fa-
kat profesörün aklına ne gelir, artık orasını bilmem... (*Sert-
çe.*) Amaan, benim ne umurum. Profesör istediği gibi dü-
şünsün! (*O zamana kadar kullanmadığı monoklünü takar.*)
Vallahi güldürüden başka bir şey değil bu! (*Soldan çıkar.*)

SANDOR, CECİLE.

SANDOR, bir sigara yakar, haince bir neşeyle. - Er-
keğe bakacağım diye insanı görmemiştiniz. Size şimdi in-
sanı gösterdim işte, bu iki ayaklı şey homo sapiens ailesin-
den sayılabilirse eğer. Boynuz taşımak, birer metrelik boy-
nuzlar taşımak için gelmiş bu dünyaya... Başkalarına boy-
nuz taktırmaya kalkarsa doğa tarihinin bir kepezeliği olur
bu. Kazın biri, kanı bile yok! Yalnızca boş gururu var, o
kadar. Kadının güzelliği değil, yalnızca ünü gerekli ona...

(*Dışarda otomobil klaksonu.*)

CECİLE. - Yaşam bir süprüntü yığını!

SANDOR, *hoşlanarak*. - Öyle mi? Öyleyse sorun
yok... Bu tarikata bir kadın havari kazandırmayı başardıktan
sonra, burdaki görevimi tamamlamışım demektir. (*Ha-
zırlanır.*) Hoşça kalın, hanımefendi.

CECİLE, *korku içinde*. - Gidiyor musunuz?

SANDOR. - Öyle ya! Ne de olsa Rhone buzullarını görmem gerek.

CECILE, *elini şakağına götürür.* - Beni bırakıyorsunuz demek... Ya ben ne olacağım? Ne yaparım? kocama ne derim ben?

SANDOR. - Kocanıza mı? Tam zamanında aklınıza geliyor. Durun, size bir şey söyleyeyim, hanımefendi. Sakın korkmayın, üzülmeyin, bundan bir şey çıkmaz, siz işin içinden bir güzel sıyrılırsınız... Nasıl mı? Onu bilmem... Ama siz aradan yağdan kıl çeker gibi sıyrılır çıkarsınız... Koca zengin, hanım da yoksul mu, evlilik sağlam olur, deneyimim bunu gösteriyor ne yazık ki... Sizi birbirinize tuturan bağ çok sağlam bir bağdır: Mavi tilki! Mavi tilkiyi aklınıza getirin, ailenizin mutluluğunu mavi tilkinin verdiği güçle pekâlâ korursunuz.

CECILE. - Ben belki kötü bir kadını, ama ucuz kadın değilim...

SANDOR. - Ucuzluk, pahalılık ha? Bunlar görece kavramlar hep.

ÖNCEKİLER, PAL.

PAL, *sağdan.* - Azıcık sabır, çocuklar, yemek şimdi hazır. Trill nerede?

SANDOR. - Uçtu.

PAL. - Ne dedin?

SANDOR. - Dur, Cccile anlatsın sana... Her şeyi anlatabilir o...

PAL. - Bir şey mi oldu?

SANDOR, *Cecile sustuğu için.* - Sudan şey. Telefonla çağıldılar, hemen kente gelsin diye... Söz aramızda, ben-ce Büyük Prenses Xenia...

PAL. - Amma döneş şey ha! Yemekten beş dakika önce havalanıyor. Ama kimin umurunda. Böyle dördümüz olursak daha iyi eğleniriz...

SANDOR. - Üç kişi olunca daha da iyi eğlenirsiniz, ben de gidiyorum çünkü.

PAL. - Sen ha? Yine mi delilik damarın tuttu?

SANDOR. - Yok canım, ne ilgisi var. Olay pek basit... Senin anlayacağını, ben... (*Cecile 'e bakarak birden susar.*) Neyse, Cecile sonra hepsini açıklamak lütfunda bulunur...

PAL. - Gırtlığıma çıktı artık bu bilmeceler... (*Bağırır.*) Ne oluyoruz?,

CECİLE, *masadan bir sigara alır.* - Ne olacak, ben seni aldatmışım.

PAL, *telaşlı bir biçimde, fakat tatlılıkla.* - Ne yapmışsın, ne yapmışsın?

CECİLE, *sigarayı elinden atarak sinirli sinirli bağırır.* - Seni aldatmışım!

PAL, *kısa bir susuştan sonra, sararmış bir yüzle.* - Sen beni aldatmışsın, öyle mi? Sen ha?

CECİLE, *Sandor'u gösterir.* - İşte şikayetçi.

SANDOR, *sıvışmak ister, giriş yerine kadar yaklaşır.* - Bu aile sahnesinde benim yerim yok, sanırım...

CECİLE. - Yeriniz yok ne demek? (*Kolundan yakalar.*) Erdem kendini ateşe attı... Dramı siz istediniz... Alın işte! Yazarı çağırıyorlar, saklanmayın, rica ederim! (*Öne çekip getirir.*)

PAL, *Sandor'a.* - Ciddi mi bu?

(*Sandor, bir el işaretiyle, sözü Cecile 'e bırakır.*)

CECILE. - Hayır, dostum! Ben başımı satırın altına eğerim, bunu yaparım, ama kendi boynumu kendim vurmam. Boyun vurmak celladın görevidir, ben kurallara uyarım. (*Alaya bir heyecanla.*) Görevinizi yapın! (*Sağdan çıkar.*)

PAL, SANDOR.

SANDOR, ileri geri gezinir. - Kendisini elc vermeye cesaret edemem sanıyor. Çünkü, herkes bilir ya, centilmen adı verdikleri bizlere, hafif meşrep kadınların pezevengi olmamızı ve düşkünlüğe yataklık etmeyi öğretmişlerdir... Kadın kocasının cebinden namusunu çalar, ben de bir centilmen olarak kocanın dikkatini başka yönlere çekerim... Apaş dilinde buna "perde çekmek" derler... Böyle şövalyelik olmaz olsun bende! Günaha perde çekemem ben! Benim için namusla namussuzluk arasında seçmek gerekirse, ister pantolon giysin, ister fistan, namusun yanında kalırım... (*Pal 'ın önünde durarak ceketinden tutar.*) Ben söylerim, evet, çekinmeden söylerim: Cecile seni aldattı, aldattı, aldattı.

PAL. - Kiminle?

SANDOR. - Kiminle mi? O ünlü baronla, uçan öküzle...

PAL. - TrilFle mi? Demek yine de Trill'le ha? Eyvaaaah! Yıkım bu, korkunç bir yıkım! Zavallı Cili.

SANDOR. - Ne? Seni bu kadar alçalttığı halde ona bir de acıyor musun? Anlaşana, be adam, Cecile düşmüş bir kadın artık, kendi kendini düşürmüş bir kadın!

PAL. - İşte asıl onun için, kendi kendini düşürdüğü için acıyorum ya ona.. Böyle bir kadın daha iyi bir talihe layıktı doğrusu. (*Köpürerek.*) Ama bütün bunlara neden olan sensin! Onu iyi gözetmedin çünkü!

SANDOR. - Ben mi? Çıldırдың mı sen? Kocasını kim yahu onun, sen misin, ben miyim?

PAL. - Benim, ama asıl bunun için işte! Kocanın gözetmesi neye yarar? Evinde olup biteni koca dokuzuncu komşudan duyar. Ama seninle arası iyiydi, senin sözünden çıkmıyordu. Doğrusu ona karşı davranışın bir şey. özetle çok budalaca davrandın, korkunç budalaca! İsviçre'lerde ne işin vardı sanki? İnsan böyle bir kadını hiç savsaklar mı? Tepeden tırnağa ideal olan böyle eksiksiz bir kadın yalnız bırakılır mı?

SANDOR. - Dehşet! Demek bütün bunlara neden benim! Peki, şimdi ne yapmak niyetindesin?

PAL. - Önce kendisiyle bir konuşmalıyım.

SANDOR. - Bir yalan uyduracaktır.

PAL. - Bana yapmaz. Bana asla yalan söylemez. O kadar kolay inanan bir kocayım ki, beni aldatmak ne beceridir, ne de zevk.

SANDOR. - Evinden kovacaksın onu! Boşayacaksın! Adının onuruna ve dostlarına borcun bu.

PAL. - Dostlarım ne de sabırsız alacaklılarmış meğer...

SANDOR. - Bağışlamayı düşünmüyorsun sanırım, değil mi Paulus?

PAL. - İnsan düşündüğünü değil, gerekeni yapar.

SANDOR. - O alçak namussuza, o Trill'e gelince..

PAL. - Ne diye namussuz oluyormuş?

SANDOR. - Amma yaptın ha. Karını baştan çıkarmadı mı?

PAL. - Onu nerden bileyim ben, orada değildim ki. Sen de yanlarında değildin her halde. Benim bildiğim bir şey var: Çapkın bir delikanlı böyle dilber bir kadına sokulabilmişken onu denemezse düpedüz beceriksiz katırın biri olması gerek., neyse. *(Eliyle adam sen de işareti yapar.)*

SANDOR. - Güzel ilkelerin var. Çok iyi ilkeler doğrusu.

PAL. - Kadın işlerinde benim ilkem milkem yoktur... Ama geçmişi anımsıyorum, özellikle senin geçmişini. Anladın mı? *(Eliyle adam sen de işareti yapar.)*

SANDOR. - Trill'le kesinlikle dövüreceksin.

PAL, alaycı. - Dövüreceğim miyim?

SANDOR, *şaşıarak*. - Paulus, ödleğ bir erkek değilsin sen.

PAL. - Nasıl değilim? Hem de ödleğin ödleğiyim. Korktuğum bin türlü şey var ama, nasılsa ölümden korkmam. Fakat insanların yargılarıyla karşılaştım mı, tüyletim diken diken oluyor... Trill'le düello etmem mi gerek diyorsun sen bana? Edersem bile salt korkaklığım yüzünden ederim... Ama bunun dışında kendim hakkında, senin hakkında ve özellikle düello hakkında ne düşünüyorum, onu hiç söylemesem daha iyi... *(Eğilir.)* Lütfen, gerekli görüşmeleri sen yap, usulen böyle denir galiba, değil mi?

SANDOR. - Namussuz herif yarın tabancanın karşısına dikilecek.

PAL, *sırtarak*. - Tabancayla mı vuruşacağız?

SANDOR. - Elbette!

PAL. - Ne kadar nefret ediyorsun adamdan!

SANDOR. - Yahu sana ne oldu? Damarlarında ne tür-lü su akıyor senin? Çünkü kan akmadığı kesin!

PAL. - E, yadsımıyorum, içimde aldatılmış bir kocanın kızgın ve namusa düşkün öfkesi yok... Bizim evliliğimiz belki gerçek evlilik bile değildi de onun için. Belki bir yanlış, evlendirme memurunun onaylayıverdiği bir yanlıştı... Cecile'in düşünceleri yuvamızdan dışarda, kimbilir nerelerde geziyordu hep. Ama benim düşüncelerim de eve kakılıp kalmıyordu... Kendi vicdanım temiz değilken başkasına nasıl taş atabilirim ki? Ona daha çok acıyorum, çoktan beri acıyordum zaten. Yazı masamın başından şöyle yan gözle bakar da hep acırdım.

SANDOR. - Ne kurnaz kadın o, acınacak yanı yoktur onun!

PAL. - Kurnaz, elbet, ama unutma ki, bize karşıdır kurnazlığı zavallının. O ipek kürklü, gizemli hayvan gibi, düş gücünü gıcıklayıp duran mavi tilki gibi kurnaz... Minimumni ayaklarıyla karlı bozkırlar üzerinde yorulmak bilmek sizin koşar ve kuzeyin geceyarısı güneşi altında bir buz dağından ötekine geçer. Hep fattanlık düşünür, hep bir şeyler arar ve bana kalırsa bütün o fattanlığı bir parça sıcaklık uğrunadır. Ve bu oyunda tehlikeden tehlikeye düşen kendisidir sonunda. Tuhaf ama, beni günün birinde aldatacağını çoktan beri biliyordum, yalnız bu işin başka türü, tümüyle başka türlü olacağını sanıyordum...

SANDOR. - Nasıl sanıyordun?

PAL, *safsaf*. - Yani seninle aldatacağını.

SANDOR. - Ne? Benimle mi? Çıldırдың mı sen?

PAL. - Herkes öyle sanıyordu!

SANDOR, *gittikçe artan bir heyecanla*. - Benimle ha? Bağışla ama, sözlerinden bir şey anladığım yok... Nasıl olur da böyle hiç önemsemeden söz edebiliyorsun bundan? Yoksa hiç sesini çıkarmaz mıydın?

PAL. - Başımından nasıl olsa böyle bir şey geçeceğine göre, başkası olacağına keşke sen olsaydın. Sen namuslu adamsın, ahabımsın, adımı lekelemezdin. Sonra zenginsin de, Cecile'i alabilirdin, o da bu el değiştirmeden her bakımdan kazançlı çıkardı. Cecile'e neden danladığımı anlıyorsun ya artık. Senin ne diye o kadar kızdığım da anlatacağım şimdi.

S ANDOR, *ağırbaşlı bir tavırla*. - Senin evin bir tapınak gibidir bana... Ömrümde temiz ve onurlu ne varsa..

PAL, *sözünü keser*. - Peki, peki. Yalnız, rica ederim, söylev verme! O Trill'e Günün Prensi adını vermen çok iyi buluştu... Adamın biri at kestaneli yolun üstünde göğsünü kabartarak kibar kibar gitmiş, gitmiş... Derken kırmızı otomobil homurdana homurdana gelerek çiğneyip geçmiş. Otomobilde oturan: Günün Prensi. Yerde yatan: Dünün Şövalyesi. Bu bir roman, sevgili dostum, sen de prenstin, yarının kralı da olabilirdin, ama sen gücünü kullanmadın, onun için öldün.

S ANDOR, *öfkeli öfkeli güler*. - Öldüm mü?

PAL. - Ve bana kalırsa ölmüş bir kimse yerinde sessizce yatmalı ve hiç ses çıkarmamalıdır. Anlayışlı ölümler rezalet çıkarmazlar.

ÖNCEKİLER, CECILE.

CECILE, şapkası, yazlıkpardesüsü, eldivenleriyle sokak kılığında. - *Tanrıya emanet ol, koca Paulus*.

PAL. - Gidiyor musun?

CECILE. - Gidiyorum.

PAL. - Nereye?

CECILE. - Kente. Erna halama.

PAL. - Ya! Peki, sonra?

CECILE. - Sonra ayrılacağız, Paulus! Bizim evliliğimiz.. *(Elini sallar.)*

PAL. - Öyle ya. *(Aynı el sallayış.)* Ayrılmamız kesinlikle gerekli mi?

CECILE. - Kesinlikle.

PAL. - Peki ayrılma nedeni ne olacak?

CECILE. - Onu da bay Sandor düşünsün., bir lütuf olarak...

PAL. - Hayır., avukatım onurlu bir neden bulur elbet... Yalnız, madem ki iş bu kerteğe geldi, madem ki şimdi artık hepsi bir, Sandor'un dediği doğru mu, değil mi, öğrenmek isterim.

CECILE, *Pal 'm boyunbağını düzeltir.* - Bak sevgili dostum, artık ayrılıyoruz. Bu durumda, birbirimiz için ne düşündüğümüzün önemi kalmadı demektir... Ama siz ikiniz bir arada kalıyorsunuz, onun için çekişmemelisiniz birbirinizle.. Fakat artık yola düşmeli.

PAL. - Peki, nasıl gideceksiniz? *(Sandor 'a.)* Arabanı verir misin Cecile'e?

(Sandor ses çıkarmadan razı olur.)

CECILE. - Bir kadın benim gibi yola çıkacak oldu mu, göreneğe göre, güvenilen dostlarından biri eşlik eder kendisine... Kapı dışarı edilmiş gibi bir duruma düşmemek için... Burada güvenilir bir dostum var işte. *(Pal'a.)* Lütüfen, beni Erna halama götürür müsün?

PAL. - Başüstüne, sevgilim, yalnızca şapkamı alayım. *(Soldan çıkar.)*

ÖNCEKİLER, PAL.

PAL, üzerinde yazlık pardesüsü, elinde şapkasıyla sağdan gelir. - Eh, hazırsan gidebiliriz...

CECILE. - Paulus, rica ederim, Messinger'den paket gelirse Erna halaya gönderir misin?

PAL, başıyla işaret eder. - Mavi tilki! **(Kolunu uzatır, ayrılan kendisiymiş gibi çevresine bakınarak heyecanla.)** Yine de, doğrusunu söylemeli, şuracıkta çok iyi saatler geçirdik., üçümüz!

(Sandor antika kolduğa tutunarak bitkin bir durumda önüne bakar.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

İlk iki perdedeki oda. Mobilya yine eskisi, yalnızca duvarın boyası başka renk, eşyanın yeri de değişmiştir. Bu değişikliğin, başarılı olmak isteyen, istenci güçlü, cinsel zevkine düşkün birinin işi olduğu anlaşılmaktadır. Yeni şeyler: Şöminenin önünde bir kaplan postu, kanepenin üstünde frapan renkli birkaç diba yastık, renkli bir piyano örtüsü, birkaç küçük yontu ve daha bir iki ufak tefek şey. Piyanonun üzerinde bir kadın mendili. Vazolarda kasımpatları. Pencereden gözükten orman güz renkleri almış. Ekimdeyiz. Bir güz ikindisi. Sağdaki kapı açık.

LENCSI, PAL.

Pal'in sırtında modaya uygunluğu göze çarpan bir robdöşambr vardır. Elinde baskı provaları, kurşunkalemle düzeltim yapmaktadır.

LENCSI'tfJH sesi, sahne dışında hizmetçilerle çekiştiği duyulur. - Hem bana surat ettiğini görmeyeyim, surata hiç gelemem çünkü. Benim evimde, benim dediğim olur,

bana surat eden pılı pırtıyı toplar, yallah! On dört günü beklemese de olur, derhal çeker gider, işte yol!

(Lencsi sağdan girer, sırtında göze çarpan renkte bir sabahlık, başında aynı renkte bir sargı veya başörtüsü, yüzü öfkeden al al olmuş. Mutfaktan gelmektedir.)

PAL, *düzeltilim işinden başımı kaldırmadan kayıtsız bir sesle.* - Bir şey mi oldu, şekerim?

LENCSİ. - Arkadaki cam kapıyı yine açık buldum, suçun sahibini sordum mu, hepsi bir olup bir yalan kıvrırve-riyorlar, öyle ki, insan şaşır kalıyor... Hele şu Fraulein öyle bir yalan atıyor ki, Olimpiyat şampiyonu olur alimallah.

PAL, *deminki gibi kayıtsız sesle.* - Şekerim, camlı kapı açık olursa ne çıkar sanki bundan?

LENCSİ. - Cereyan olur, kocacığım. Ev zaten kuş kafesi gibi bir şey. Rüzgâr, canı nerden isterse ordan işliyor, insanın ne zaman ömrü boyunca yakasını kurtaramayacağı bir illete tutulacağı belli değil. Pek de doğal bir şey bu, yazlık ev, villa olduğundan yalnızca yazın oturulur burada, şimdiyse ekimdeyiz.

PAL. - Komşu villa sahipleri yaz kış burda oturuyorlar ve bu durumdan çok da hoşnut görünüyorlar.

LENCSİ. - Öyle ya, Grönland'da da bütün kış otururlar, orada da herkes yaşamından hoşnut... *(Ayağınıyere vurur.)* Ama onlar Eskimo!

PAL, *eliyle masaya vurur.* - Bizim komşu Eskimo değil, tüccardır, manifaturacı!

LENCSİ, *bir şey söylemeden Pal 'ın kucağına oturur, neşeli ve candan.* - Sevgili karınla konuşurken böyle bağırılır mı hiç?

PAL, *yavaş sesle.* - Ben bağırılmıyorum ki!

LENCSI, *kucağına iyice yerleşir, küçük çocukların nazlı edasıyla*. - Kente ne zaman gideceğiz, kocacığım?

PAL. - Bense kışın gelişine nasıl da seviniyordum. Karatavuklar bollaşır, bahçe karla örtülür ve bütün dünya sessizliğe gömülür. Nasıl bekliyordum bunu. Ben Macaristan'ın tatlı su polipleri üzerine yazdığım kitabı tamamlayacak, sen de resimlerini yapacaktın.

LENCSI. - Ben mi? Benim o tür hayvanlarla uğraşmak için sana vardığımı sanıyorsan yanıyorsun, kocacığım... O işi Bay Kucsera, hem de benden daha iyi yapar.

PAL. - İyi ama, bay Kucsera şimdi benimle konuşmuyor bile, selamımı bile almıyor artık...

LENCSI. - Ona da bağırdın da ondan. Sen kiminle konuşacak olsan hep bağıırıyorsun. Bak, aklıma ne geldi? Ben Bay Kucsera'nın gönlünü yaparım, işliğine gidip sevgili üstat, diye başladım mı, yelkenleri şıp diye suya indirir.

PAL. - Gerçekten yapar mısınız bu işi?

LENCSI. - Yaparım, kocacığım. Ama sen de benim dediğimi yaparsın, gider kentte otururuz. Burada manifaturacılarla karatavuklardan başka bir Tanrı'nın kulu kalmıyor artık.

PAL. - Doğayı sevmeyisin ne yazık, Lencsi.

LENCSI. - Bir kere Lencsi değil, Lona'yım, kaç kez söyleyeceğim sana: Lona. Helen, Ilona- Lona... Sonra ben hiçbir şey sevmem, yalnızca seni severim. Uzun sözün kıtası: Kente ineceğiz. Pal'ı sağdan, soldan öper.

PAL, *saatine bakar*. - Tuu, hay Allah. Az kalsın unuttuyordum yahu. Bana mektup yazmıştı.

LENCSI, *ayağa kalkar, yüzünü ekşiterek*- Kim?

PAL. - O.

LENCSI, *önemle vurgulayarak*. - O., demek?

(*Pal başıyla onaylar.*)

LENCSI, *ters ters*. - Yine ne istiyor?

PAL. - Şu nafaka işini bir düzene koymak gerekiyor da... işi çözümlemek için en iyisinin buraya gelmesi olacağını yazıyor.

LENCSI. - Buraya mı gelecekmiş? Buraya, benim evime ha? Çıldırılmış mı o kadın? Olur şey değil. Sen de böyle şey olmayacağını yazmışsındır umarım ona.

PAL. - Yazdım ya, elbet yazdım... Ama mektubu daha yollamadım, Peşte'de nerede oturduğunu bilmiyorum çünkü.

LENCSI, *kibarlaşarak*. - İyi, kocacığım! Öyleyse ben Fraulein'ı bahçeye dikerim, benim evime adım atamaya çağını söyler kendisine.

PAL. - Hayır, hayır, o kadar da olmaz. Bak, Lencsi, pardon, Lona, ben buna daha iyi bir çözüm buldum, Sandor'u buraya çağırdım...

LENCSI, *neşesi yerine gelerek*. - Sandor'u mu? Peşte'de mi o?

PAL. - Geleli bir hafta oldu.

LENCSI. - Öyleyken henüz beni görmeye gelmedi ha? Şaşılacak şey doğrusu.

PAL. - Belki cesaret edemiyordur... Senin kendisini iyi karşılamayacağından korkuyor olmalı.

LENCSI. - A a, ne ilgisi var canım, elbette çok iyi karşılardım onu. Yıkım anında tam bir centilmen ve iyi bir dost gibi davrandı: Biliyorsun ya, sen o sırada şaşkına dönmüştün.

PAL. - Peki canım, bırakalım şimdi o eski olayları.

LENCSİ. - Bana bak, hâlâ o kadına para vermekte inat mı ediyorsun?

PAL, *sinirli*. - Rica ederim, canımı sıkma. Canımı sıkıp durma. Madem ki söz vermişim, öyle olacak.

LENCSİ. - Ah siz erkekler. Sanki kadın senin parana kaldı da. Hadi neyse, bir şey demiş olmayalım... Ama biliyor musun, mavi tilki giyiyormuş. Messinger söyledi. O mavi tilki giysin, bana da külüstür gümüş tilki çok bile, öyle mi?

PAL. - Seninki gibi şahane omuzları olan bir kadının kürk giymesi günahdır, şekerim...

LENCSİ, *öfkelenerek*. - Bırak bunu Tanrı aşkına, tatsızlık etme! Onlar ikisi burada muhabbet ederlerken biz nerede olacağız, bari onu söyle. Kendi evimde saklanacak mıyım yani?

PAL. - Azıcık Harshegy'deki bahçivana kadar gidiveririz... Zaten sakız sardunyası için görüşmek istiyordum onunla...

LENCSİ, *yüzü güler*. - Dur kocacığım, benim omuzlanın onunkinden güzel mi sahi, söylesene? (*Öper*) Ne çok çile çekmişsin sen, zavallı. O kadın ne çok acı çektirmiş sana!

PAL. - Eh, pek o kadar da değil.

LENCSİ, *sertçe*. - Çektirmiş! Çektirmiş ya, sen anlamamışsın. Çünkü o kadar, o kadar toysun ki sen! Daha o zaman ben işi çakmış ve sana acılarını unutturmaya karar vermiştim.

PAL. - Ah canım! Sen o zamanlar küçücük bir kızdın daha.

LENCSİ. - Belki daha çocuktum ama, senin evlilik yaşamına kurt düştüğünü o zaman bile anlamıştım...

(Dışardan zil sesi: Uzun, kısa, yine uzun.)

LENCSI. - Sandor bu! Kendini baştan ayağa bir süzer. Ay! Üstümü değiştirmeliyim. *(Sağdaki kapıdan telaşla çıkar.)*

PAL, SANDOR.

SANDOR, rengi daha soluk, suratı daha asıktır. - Merhaba, Paulus!

PAL. - Hoş geldin, dostum! Seni görmek için acele mektuplar, yıldırım tellerle bombardımana mı tutmak gerek? Nasılsın bakalım? Sen tıpkı o ünlü "serseri Hollandalı" gibi, ömrünü hep yollarda, hep tren kompartımanlarında geçiriyorsun yahu. Benim şıp diye yeniden cvleniveraeme şaşkın değil mi?

SANDOR. - Doğrusunu istersen şaşmadım. Bu şeyi., bu hanımı alacağın içime doğmuştu benim.

PAL. - İçine mi doğmuştu? Tuhaf! Lencsi'nin, şey, Lonna'nın da içine doğmuşmuş... Yalnızca benim... *(Sözünü yarıda bırakır.)* E, daha nasılsın?

SANDOR. - Demir gibi.

PAL. - Rengine diyecek yok. Ama bir parça zayıflamış gibisin, değil mi? Hasta miydin?

SANDOR, *canı sıkılarak.* - A, yok canım!

PAL. - Budapeşte'de mi kalacaksın artık,

SANDOR. - Bir yerde kalmam gerek elbette! Yalnız, Budapeşte beni sinirli yapıyor. Burada insanlar o kadar., o kadar gülünçler ki.

PAL. - Peki, başka yerlerde nasıllar?

SANDOR. - Aslma bakarsan başka yerlerde de gü-lünçler...

PAL. - Sana ne gerek, biliyor musun? Şöyle doğru dü-rüst bir uğraşı.

SANDOR. - Evet, belki... Ama pek sarmıyor doğru-su, hiçbir şey ilgilendirmiyor beni...

PAL. - Hiçbir şey mi? Şu koskoca dünyada hiçbir şey ha?

SANDOR. - Dünyada hiçbir şey... (*Dalgın dalgın önü-ne bakar.*) Neyse, bunu geçelim. E, neymiş bu çözümlen-mesi gereken "yaşam sorunu"? Onu söyle bakalım.

PAL. - Hanımefendi yeni baştan ufukta belirdi, ne dersin?

(*Sandor, dik dik yüzüne bakar.*)

PAL. - Kara günlerimde sen tam bir erkek, iyi bir dost gibi yanımdan ayrılmadın. Ben o sıralarda zayıftım, sen güçlü ellerle görev ve onur yolunda yönettin beni.

SANDOR. - Görev! Onur! Sen hep büyükbabanın ka-fasıyla mı düşünürsün, Tanrı aşkına? Söylesene bakayım, sen emin misin onun., onun seni o zaman aldatmış oldu-ğuna?

PAL. - Emin olmaz mıyım yahu, elbet eminim.

SANDOR. - Bu kanıya nerden vardın?

PAL. - Nerden mi vardım? İşte, senden. Sen inandırdın beni. (*Ürkekçe.*) Sandor, Tanrı aşkına, sakın benim on-dan ayrıldığıma pişman olmuş olmayasın?

SANDOR, *elini yorgun yorgun sallar.* - Bırakalım bunu. Yine ne istiyorsun ondan, derdin ne?

PAL. - Baksana yahu, durup dururken haber yollamış, bugün öğleden sonra dörtte burada olacaktım.

SANDOR. - Cecile.. burada ha? Saat dörtte mi? (**Sa-
atine bakar.**) Şimdi üç buçuk. Ben gideyim. Yüz yüze gel-
meydim.

PAL. - Amma yaptın ha, ayol ben asıl yüz yüze gelin
diye çağırdım seni. Bir kez daha, son kez! Başyapıtını taç-
landırmış olacaksın. (**Cebinden bir kâğıt çıkarır.**) Yoksa iş
önemli bir şey değil... Şunu imzalaması gerek, o zaman na-
fakasını vereceğim.

SANDOR. - Teşekkür ederim, olamaz... Sizin işleri-
niz burama çıktı artık.

PAL. - Kara günlerimde yanibaşımda bir erkek ve iyi
bir dost olarak kalmıştın her zaman...

SANDOR. - Bırak Allahını seversen senin şu kara
günlerini.

PAL. - İstemiyor musun? Vah vah, yazık.. Cili'nin he-
sabına acırım. Lencsi hizmetçilerle yüz geri etmek istiyor
onu. Benim kendisiyle konuşmama dayanamazmış.

SANDOR. - Hizmetçilerle mi? (**Düşünür.**) Ver şunu!

PAL. - Beni bataktan çıkaracağını biliyordum... (**Kâ-
ğdı Sandor 'a verir.**) Onunla yüz yüze gelmeyeceğime ger-
çekten seviniyorum. O tip bana yabancı geliyor artık. An-
laşılmaz kadınlardan o. Bazan öyle geliyor ki bana, Cili
boynuna doladığı kürk, mavi tilki türünden bir yaratıktım,
gösterişli, çok harcayan, fakat ısıtmayan. Sahtedir o kadın,
bayıldığı mavi tilki gibi sahte: O da mavi değildir çünkü.
Lencsi.. Lona başka, büsbütün başka. Öyle saydam., can-
dan bir ruhu var onun. O yalnızca hizmetiyle övünür. Ge-
zegen bir yıldız yaradılışında. Göreceksin ya... Hah, işte
geliyor. Göreceksin, öyle sade giyinişi var ki. İstese ne şık
giyinebilir ama, alçakgönüllülüğünden yapmıyor.

ÖNCEKİLER, LENCSI.

Lencsi, modaya uygun saç, aşırı şıklıkta giysi, beyaz eldiven ve parmaklarının arasında yanan bir sigarayla girer: Neşeli: insanı tepeden süzen bir tavrı vardır; bir parça, ama pek az, soylu edasıyla konuşur. Kısacası "Kibar hanım" gibi davranır. • : • '

PAL. - Gel canım, bak burada eski, sevgili bir ahbabım var.

LENCSEI. - Yoksa Sandor beyi benimle tanıştırmak mı istiyorsun? Ayol biz eski dostlarız... (*Sandor'un elini sıkar.*) Beni anımsamanız hoşuma gitti. Çoktandır sizinle konuşmak istiyordum... Bu evde çok şey değiştiği halde sizin koltuğunuzun yerli yerinde durduğunu söylemek istiyordum. Sizi bekliyor... Buyurun, oturun!

(Sandor, adeta boş inandan gelme bir ürkeklikle antika koltuğun önünden gerileyerek başka yere oturur.)

LENCSEI, *Pal 'ın oturduğu koltuğun kenarına yerleşir ve kocasının omzuna yaslanarak Sandor'a bakar.* - Oraya oturmuyor musunuz? Nasıl isterseniz. Bizim evimizde dilediğiniz gibi yapın! Ben dünyaya kocamın gözüyle bakmaya alıştım. Onun sevdiği her şey benim de hoşuma gider. Kocam öyle seviyor ki sizi.

PAL, *usulca.* - Ah canım!

LENCSEI. - Bir gün yarım saatinizi bana ayırırsanız kış için hazırladığım ufak tefek tasarılarımı size açarım... Artık Budapeşte'desiniz, değil mi? Düşündüklerimin hoşunuza gitmesini çok isterdim.

PAL, *kuşkuyla.* - Ne gibi taşanlardan söz ediyorsun?

LENCSEI. - Senin insanlar arasına karışman gerek, ko-

cacığım, çok çalışmak sağlığını bozuyor... (*Sandor 'a.*) Ben gürültülü topluluklardan nefret ederim, içten çevrelerden hoşlanırım... Bir kez kente yerleşirsek evimiz birkaç iyi ah-baba açık olacak. Biliyor musunuz, şöyle aydınların bir araya geleceği küçük bir salon düşünüyorum... Hani çeşit olsun... Topu topu yirmi-otuz-kırk kişi.

PAL. - O aydınlar salonunu sonra düşünürüz bakalım. Gel şimdi evden çıkıp gidelim, çünkü Cecile her dakika damlayabilir.

LENCİSİ, *Sandor 'a.* - Bir saate kadar döneriz. Bu akşam yemeği bizimle yersiniz, olmaz mı? (*Cilveyle.*) Fırında balık var, Komarom usulü.

PAL. - Aşağı kapıdan gidelim, yoksa Tanrı esirgesin karşılaşsınız. (*Sandor 'a.*) Evimin onurunu sana emanet ediyorum. Bu işte senin deneyimin var. Gel, Lencsi. (*Lencsi ile sağdan çıkarlar.*)

SANDOR, yalnız.

Odada dolaşır. Piyanonun üzerinden bir kadın mendili alır, hırsla koklar, fakat yabancı parfüm kokusu duyunca tiksinierek fırlatır. Saatine bakar. Piyanonun başına geçerek birinci perdedeki Grieg şarkısını çalar.

SANDOR, CECİLE.

Cecile, sezdirmeden girer, boynunda kürk, durur, bir süre piyanoyu dinler, sonra usulca Sandor 'a sokulur, omzuna eğilerek hafifçe şarkıyı söyler.

SANDOR. - Cecile! (*Kalkar ve dalgın dalgın ona bakar.*)

CECILE. - Siz evin sürekli dostu olarak sözleşmeli misiniz burada?

SANDOR, *karşı çıkar.* - Bağışlayın! O günden beri ilk kez ayak bastım buraya... Sizin gibi.

CECILE. - Benim için bir yıl yas tutmuş olmanız güzel. Biliyor musunuz, demin kendimi tuhaf bir hülyaya kaptırmıştım. Bahçeden, öksüz kalan dalyalarımın arasından geçerken sizin çaldığınız parçayı duyunca... Yeniden bir buçuk yıl daha gençleşmişim gibi geldi bana; sanki hiçbir şey olmamış da yalnızca kente gidip gelmişim gibi.

SANDOR, *acı acı.* - Tilki avına!

CECILE, *omuz silker, az sonra kayıtsızca.* - Artık gitmiyorum! İşte ele geçirdiğim av! (*Omzundaki kürkü gösterir.*) Neyse, işimize gelelim. Ev sahibi nerede?

SANDOR. - Paulus evde değil, sizinle görüşmekle beni görevlendirdi.

CECILE. - Tuhaf şey! Sizi burada baş ağrısına karşı aspirin gibi elde mi bulunduruyorlar?

SANDOR. - Pal sizden şunu imzalamanızı rica ediyor. (*Kâğıdı eline verir.*)

CECILE, *elinde kâğıtla dolaşır.* - Bakın, zavallı eşyalarım beni tanımıyorlar bile; çok dövölmekten serserne dönmüşler...

SANDOR. - İmzalar mısınız, lütfen?

CECILE. - O kadar ivediyse, derhal! (*Sağ elindeki eldiveni çıkarır, derken aklına bir şey gelerek gülümser.*) Nasıl, Rhone buzulları hoş mu?

SANDOR. - Anımsamıyorum.

CECILE. - Daha geçen eylülde oradaydınız oysa.

SANDOR. - Nereden biliyorsunuz?

CECILE. - Dünya o kadar küçük ki, kışın az kalsın Maloja Otel'i'nde karşılaşacaktık. Ben ocak ayının onunda varmıştım oraya.

SANDOR, *düşünmeden*. - Yirmisinde.

CECILE, *gülümseyerek bakar*. - Anlaşılan dünya gerçekten küçük...

SANDOR. - Lütfeder misiniz? (*Kalemi eline tutuşturur.*)

CECILE. - Bakın, beni zayıflamış mı buluyorsunuz?

SANDOR, *omuzlarını kaldırır*. - Bilmem ki.

CECILE, *sevinçle*. - Ne dersiniz, tam altı kilo vermişim. Üzüntü bana çok yarıyor. Hani böyle bir üzüntü daha olsun, manken endamlı olup çıkacağım. (*Sandor'un sabırsızca davranışlarından alınarak.*) Peki, peki. Neymiş bakalım o kâğıt?

SANDOR. - İmzalarsanız para alacaksınız.

CECILE, *okur*. - Çirkin veya onursuz yaşayış biçimimle nafakaya layık görülmediğim takdirde söz konusu nafaka dondurulabilir yahut kesilebilir. (*Düşüncesini söyler.*) Bir kadına namuslu olmaması için para verildiğini duymuştum ama, para için namuslu olmak., hoş bir şey değil doğrusu...

SANDOR. - Sizi yanlış tanıımıyorsam, yine de imzalayacaksınız.

CECILE, *güler*. - Elbet imzalayacağım. Tanrı ne yazık yalnızca kırlardaki zambakları bedava giydiriyor; kadınlar ise tuvatleri için para bulmak zorundalar ne yazık. (*İmzalar.*)

SANDOR. - Öyle ya, şu mavi tilki!

CECILE. - Bakın, ekim ayında da mitoloji modasına göre giyinip dolaşamam ya... Saat kaç, söyler misiniz?

SANDOR. - Dört buçuk!

CECILE. - Aman Ttanm.. ben de dördü çeyrek gece pastanede bulunacağıma söz vermişim. Şimdilik hoşça kalın! Paulus'un benimle bir daha işi olursa yine birbirimizi görürüz umarım. Hoşça kalın! *(Salondan çıkar, imza atmak için çıkardığı eldiveni masanın üzerinde unuttur, kapıyı açık bırakır.)*

SANDOR, *ardından seslenir.* - Güle güle! *(Bir dakika yalnız kalır. Başı eğik, umutsuzca önüne bakarak dalar. Cecile'in eldivenini bulur, yüzüne doğru kaldırarak parfümünü hırsıyla içine çeker.)*

(Cecile yine kapıda görünür, Sandor'a şaşkın şaşkın bakar ve yengisini anlamış olarak içeri girer.)

(Sandor irkilerek bakar.)

CECILE. - Sandor, lütfen...

SANDOR. - Ne var?

CECILE. - Lütfen, eldivenimi...

SANDOR, *aranarak çevresine bakın* - Eldiveniniz mi?

CECILE, *sakin.* - işte elinizde.

SANDOR.- Sahi, elimdeymiş... *(Uzattır.)*

CECILE, *ağır ağır eldivenini giyer, bir yandan da gülümseyerek Sandor'a bakar.* - Sandor!

SANDOR. - Buyurun.

CECILE. - Verin şu kâğıdı...

SANDOR.- Nekâğıdı?

CECILE.- İç cebinize koymuştunuz... *(Kâğıdı alır, Sandor'a bakarak ortasından yırtar.)*

SANDOR. - Ne yapıyorsunuz? Nafaka...

CECILE. - Gerekli değil.

SANDOR. - Beni ilgilendirmez ama, yine de iyi düşünmelisiniz. Para durumunuz pek iyi olmasa gerek...

CECILE. - Öyle, bende pek iyi olmayan bir tek şey varsa o da para durumum...

SANDOR. - Geleceğinizle ilgili ne düşünüyorsunuz?

CECILE. - Geleceğim mi? Biliyorsunuz ki, benim geleceğim artık geçmişe karışmıştır.

SANDOR. - Peki, ya mavi tilki?

CECILE. - Hiç korkmayın. Yaşam bana belki daha birçok yıkım getirebilir ama, yine de ucuz kürkler giydiğimi kimse görmeyecektir... Sonra, içiniz iyice rahat etsin diye söylüyorum, evleneceğimi de bilmiş olun.

SANDOR. - Buna şimdi, şu anda mı karar verdiniz?

CECILE. - Ne ilgisi var! Daha demin holde... Benimle pasta salonuna kadar gelerseniz o mutlu kişinin kim olduğunu öğrenirsiniz.

SANDOR. - Doğrusunu isterseniz, zerre kadar merak ettiğim yok... (*Aradan sonra.*) Doğal olarak zengin bir adam, değil mi?

CECILE. - Doğal olarak.

SANDOR. - Her şeyi merak eden biri olsam bir şey sorardım.

CECILE, *güler.* - Biliyorum, biliyorum! Yani nişanlım Török Sokağı'nın adını duymuş mudur? diyeceksiniz, içiniz rahat olsun, bu adamın beni nikahlamasını en başta Török Sokağı'na borçluyum.

SANDOR. - Böyle erkek de olur muymuş?

CECILE. - Kadınları tanımadığınızı çoktan anlamış-

tim ama, erkekleri de pek bilmiyorsunuz galiba... Size kentin diline düşmüş bir kadını o kibar sosyete denen çevrelerde aşağı görürler sanırsınız, değil mi? Dostum, sıradan roman ve sinema edebiyatının ahlakı bu, gerçek yaşamda bunun modası çoktan geçmiştir artık. Erkekleri, ünü., nasıl diyelim yani, ünü çevreye şöyle kendine has bir hoş koku yayan güzel kadınlar kadar hiçbir şey ilgilendirmez... Görüyorsunuz işte: Eskiden kedi bile umursamazdı beni, namuslu kadındım, onun için dikkati çekmezdim... O öykü, Török Sokağı öyküsü çevreye yayılır yayılmaz değerim öyle bir yükseldi ki... Genç, yaşlı bir sürü erkek şimdi bende talihini denemeye can atıyor. Ben şimdi havyar gibiyim, aydınların havyan. Benim bulunduğum yerde kurbağa kanlı kentsoylular bile ateş kesiliyor, en can sıkıcı budala bile zeki oluyor... Bu adamcağızlar beni umduklarıdan başka bulurlarsa, o zaman, ch, Török Sokağı öyküsü dedikoduymuş der, geçerler. Ama bazan benimle evlenmek isteyenler de çıkıyor. Doğrusunu isterseniz, isteyen çok olduğundan her kadın gizliden gizliye kıskanıyor beni. Ünlilerinde bir kusur olmayan kadınlara gerçekten acıyorum. Zavallılar, evlilik yaşamının cılız otağında karasevdaya tutulmuş gibi yayılır dururlar, bunlar süt beyaz uslu ineklere benzerler. Ama benim de bir derdim var şimdilik: Kötü ünüm aşınmaya başladı. Yine namuslu kadın saymaya kalkıyorlar. Doğrusu ciddi olarak tasalanıyorum bunun için. Ünümü yeni bir olayla tazelemek zorunda kalacağım.

SANDOR, *acı aci*. - Böyle düşünürseniz çok mutlu olabilirsiniz.

CECILE. - Mutluluktan söz eden kim şimdi? Yahut siz, sevgili dostum, siz mutlu musunuz? Bana istediğiniz

kadar anlatın, dostum, sizi tanırım. Sizi benden başka kimse tanımaz. Siz bugün ülkenin en mutsuz adamısınız...

(Sandor alaylı biçimde güler.)

CECILE. - Canlı bir insan böyle gülmez bile, ancak hayaletler böyle korkunç kahkaha atar... Zavallı dostum, siz öldünüz, can verdiniz, belki haberiniz bile yok. Antika koltuğun kenarına oturur. Sizin yurdunuz, yeriniz burasıydı, yaşamınızın tahtıydı bu koltuk... Ben sizi buradan kovdum. Yaşamınız yaşam değildir artık. Yüzüme boşuna bakıyorsunuz öyle. Yalnızca yaşıyor görünmeye çalışıyorsunuz, oysa bir kadavrasınız siz. Bu böyle, başka türlü değil! Ama ne de olsa iyi bir kadıncağızım ben. Benim kalbim var. Ben size yeniden yaşam vereceğim, yeniden insan yapacağım sizi. Buna inanın! Beni dinleyin, Sandor. Yeniden kocaya varıyorum ve aile dostum yine siz olacaksınız. O zaman her şey yoluna girecek! ister misiniz?

SANDOR, *irkilerek.* - E, Cecile, doğrusu sinikliğin ta kendisisiniz., bu kadarı da çok.

CECILE, *yüzünde çekinmediğin parıltısı ve ateşiyle.*
- Ama şimdi gerçekten koşuyorum artık pasta salonuna., nişanlığımın yanına., sizin gelecekteki dostunuzun yanına! Zavallının sabrı tükenmiştir artık! Ne yalan uyduracağımı da daha bilmiyorum. Hah., buldum! Török Sokağı'nda, tilki avındaydım.. kürkçüde., şu mavi tilkiyi aldım... Evlenmezden önce bir parça alıştırma yaptırmak kötü olmaz zavallıya... *(Kapidan başını çevirir.)* Düğün çağrılığımı alır almaz hemen gelin, olmaz mı? Aile dostları için kabul saati 6'dan 8'e kadar.

SANDOR, *içinde biriken acıyı yenemez.* - Alçak!

(Cecile, dövülmekten korkuyormuş gibi ürpererekbü-

zÜTÜK Tel birdenbire kopmuş, ruh gerginliği geçmiştir. Kadının yüzünde tatlı bir gülümseme belirir. Çekingen bir tavırla Sandor 'a yaklaşır ve uslu bir bakışla ona doğru baskını kaldırır.)

SANDOR, *kabalığından utanarak şaşkınca homitrdadır.* - Sizin yaptığınız., sizin insana ettiğiniz., çıldırmak işten değil!

CECILE, *alçak sesle ve candan.* - Birbirimize işkence ediyoruz, kendi kanımızı akıtıyoruz... Hiç anlamı yok bunun... Ölülerin birbirleriyle daha iyi geçinmeleri gerek... Çünkü itirafedeyim artık, ben de öldüm..artık kendi kendimin hayaletinden başka bir şey değilim... Ben de kadavrayım., o büyük depremin kurbanıyım... Bugünkü buluşmamız, iki hortlağın eski yurttaki buluşması, ne üzünçlü... Sırtımızda beyaz çarşafeksik yalnızca... Acaba hortlaklar ruhların saatinde nelerden konuşurlar? Geçmiş yaşamdan., nasıldı, nasıl olabilirdi... (*Aklına bir şey gelir.*) Rica ederim, oturun. Şöyle kendi koltuğunuza. (*Sandor koltuğun yanında durur, fakat oturmaz, yalnızca dik dik Cecile 'in yüzüne bakar. Cecile birdenbire pek canlanmış, kürkünü ve şapkasını çıkarır.*) Horozlar ötünceye kadar özgürüz.. yaşıyormuşuz gibi yapalım., bilirsiniz ya, ölülerin en sevdikleri oyundur bu... Ben evin hanımıyım... Siz de benim dostumsunuz... Koca Paulus kitaplığına kapanmıştır., akşam yemeğine kadar ortalıkta görünmez... Bir Mısır sigarası verin, lütfen... (*Sandor sigara ve ateş verir.*) Yaşarken hiçbir zaman olamayacağımız kadar içten olabiliriz şimdi... içimde korkunç, belalı bir içtenlik kaynıyor... Şimdi benden her şeyi, kadının bir erkeğe asla itiraf etmediği şeyleri bile öğrenebilirsiniz... Yalnız önce size şunu sor-

malıym. Sizin o küçük Rikiniz ne oldu? Yok, istemiyor-
sanız söylemeyin, ben zaten biliyorum, kocaya vardı... Siz
ona bir koca alıverdiniz... Tanımadığım halde içimden bir
yakınlık duyarım o kızcağıza., bana çok benzerdi biliyo-
rum... (*Sandor'da şaşkınlık belirten bir davranış.*) Bundan
haberim olmasına şaşıyor musunuz? Siz erkekler bizim ne
çok şey bildiğimizi hatırlınızdan bile geçiremezsiniz. Riki
üstelik de benim gibi giyinirdi., öyle sanıyorum, kızcağız
bu benzerliği biraz da özellikle yaratıyordu...

SANDOR, *oturur.* - Benzerlik söz konusu olamaz., ol-
sa olsa belki yüzeysel bir benzerlik... Kuğuyla kaz da bir-
birine benzer...

CECILE. - Ya? Kuğuluk için teşekkürler. Yalnız ben
kuğuluğa layık olamadım... Kömür sandığının içine dal-
dım... Kar gibi beyaz giysimi kirlettim. Fakat zavallı ka-
zın günahı neydi acaba? Bana benzeyişi yüzünden mi göz-
den düştü?

SANDOR. - Rica ederim, bu konuyu bırakalım.

CECILE, *taşarak.* - Bana baksanıza, elimde olsa met-
res tutan erkeklerin topunu toplumdan sürerim.

SANDOR, *üzgün bir alaycılıkla.* - Aman Tanrım., bu
ne ahlak tutuculuğu!

CECILE. - Ahlaktan söz eden yok., konu tümüyle
başka... Biz kadınlar sizlerle eşit koşullarla oynayamayız
hiç, sevgili dostum. Erkekler hep hilecidir, oyunda yalnız-
ca kazanmak isterler, yitirmek işlerine gelmez. Biz kadın-
lar oyuna aklımızdan başka yüreğimizi, kanımızı, sinirle-
rimizi de katarız... Yaşama karşı duyduğumuz büyük kor-
kuyu, yaşamak isteğimizi... Hepsini bir tek kâğıt üzerine
koyarız! Oysaki siz aklınızla oynarsınız. Başka değerleri-

nizi de pey olarak yatırırınız.. Rikilere. Böylece bizi keyfinize göre soymanıza da şaşılmaz. Demek ki, bana tıpatıp benzeyen o Riki, hileli oyununuzda size yordakçılık etmeseydi, o zaman... (*Duraklar, sonra ani bir kararla.*) Evet, o zaman siz benimle evlenirdiniz.

SANDOR, *ürkmüş bir durumda.* - Ne yaparmışım, ne yaparmışım?

CECILE. - Be-nim-le ev-le-nir-di-niz.

SANDOR. - Sizinle evlenirdim ha? Kusura bakmayın Cecile ama, tanıştığımız zaman siz benim en iyi arkadaşımın nişanlısıydınız.

CECILE, *düşteymiş gibi konuşur.* - Altı yıl oldu., bir yaz akşamı., temmuzun yirmi üçünde.. Margit adasında... İçi dışı kar gibi beyaz bir kızdım... Ah, o sırada benim beyaz bluzumun altında neler geçtiğini, nasıl bir sevinç dalandığını siz hiçbir zaman anlayamayacaksınız. Biliyorsunuz, eğer o akşam, duba üzerinde el sıkışırken bana: (*Sıcak bir fıslıyla.*) "Gel benimle!" demiş olsaydınız, vallahi, nişanlımı da, sağdıcımı da oracıkta bırakır, sizinle gelirdim.

SANDOR. - Benimle gelirdiniz, öyle mi? Nereye?

CECILE, *sigarasının dumanına dalar.* - Nereye mi? Onu ben sormazdım, inanılmayacak şey, değil mi? İlk karşılaşmada böyle bir şeyin olduğu daha görülmemiştir. Ama bunun görülemeyişi yalnızca, iyi bir aile kızına: "Gel benimle!" diyecek bir erkeğin hiçbir zaman çıkmamış olmasındandır. Çok korkaksınız siz erkekler! Cesaretiniz Riki gibilerde kalmıştır çünkü. Ama ben sizin çağrınızı beklemedim., yine de sizin karınız oldum.

SANDOR. - Nasıl, nasıl?

CECILE. - Si-zin ka-n-nız oldum! Siz benim kocam olduğunuzun farkına bile varmadınız, değil mi? Bunda da kendinizi gösteriyorsunuz işte. Ben yıllarca sizin sadık eşinizdim. Her şeyim sizindi. Her şeyim, iyi kötü neyim varsa hepsi... Yalnızca güzelliğim sizin değildi. Siz benim güzelliğimin, Riki'de bulduğunuz kopyasıyla yetindiniz. Bu daha kolayınıza geldi sizin, ama doğrusunu isterseniz pek onurlu bir iş değildi. Akşam bizde olduğunuz zamanlar.. anımsıyor musunuz o akşamları?

(Sandor duygulanarak başıyla onaylar.)

CECILE. - Bütün gün hazırlanırdım... Vücutumu ve ruhumu güzelleştirirdim... Sizin için... Tatlı ve hain bir savaşma isteğiyle akşamı beklerdim... İğnelerimle sizi çileden çıkarabildiğim zamanlar ne kadar mutlu olurdu. On birde giderdiniz. Hep bahçe kapısına kadar geçirirdik sizi... O sırada siz de susardınız, ben de., yalnızca zavallı Paulus konuşurdu... Aydınlik ve boş eve dönünce bu nasıl iş diye hep şaşardım ben. Kocamla en yakın dostum yer değiştirmişler de kocam gitmiş, dostum benimle kalmış gibi gelirdi bana. *(Başka sesle.)* Görüyorsunuz ya, ben her şeyi söyleyebiliyorum!

SANDOR. - Her şeyi söyleyebiliyorsanız şunu da söyleyin bakalım: Paulus'u ne diye aldattınız?

CECILE. - Paulus'u mu? Bütün bunlarla o adamın ne ilgisi var? Ben eğer birini aldatmış olsaydım sizi aldatmış olurdu. Hem birinin bunu hak etmesi gerekseydi o da siz olurdu. *(Sandor 'un gözünün içine bakar, kendini tutamayıp güler, uzun uzun gülerken ağlamak gelir, sonunda mendiliyle gözlerini siler.)*

SANDOR, *acı ve boğuk bir sesle.* - Niçin gülüyorsunuz? Ne diye gülüyorsunuz?

CECILE. - Bağışlayın., elimde değil... (*Gözyaşları arasında.*) Erkekler o kadar gülünç., o kadar gülünçler ki. (*Ağlamaya başlar.*)

SANDOR, *aradan sonra.* - Niçin ağlıyorsunuz? Söyleyin bakalım! Utanacak bir şey yok ki., ikimiz de ölüyüz işte!

CECILE. - Aklıma bir şey geldi, ama bunu hortlaklar bile ancak fısıldayarak söyleyebilirler birbirlerine...

SANDOR, *Cecile'e yaklaşıp ve üstüne eğilir.* - Fısıldayın bakalım kulağıma!

CECILE, *Sandor'un elini tutarak kendine doğru çeker.* - Daha yaklaşın! (*Usulca.*) Aklıma gelen şu: Siz benimle büyük ninenizin hayaletiyle konuşur gibi konuşuyorsunuz... Oysa ben yirmi yedi yaşımıydım. Sonra bilmiyorsanız şunu da söyleyeyim size: Damarlarımda yaşam akıyor benim, yüreğim çarpıyor... (*Sandor'un önüne yığılarak koltuğuyla birlikte kucaklar.*) Hele şimdi parçalanıyor adeta... Duyuyor musunuz? (*Sandor'un başını göğsüne çeker.*)

SANDOR, *heyecandan titreyerek.* - Çok çarpıyor...

CECILE, *eliyle Sandor'un ağzını kapar.* - Şimdi benim dinle., senin ne düşündüğünü zaten biliyorum. Canın ne istiyor, onu da biliyorum... (*Usulca.*) Beni istiyor... Öyle değil mi? (*Ara.*) Elbette ki, sevgili dostum, bundan basit bir şey olamaz ki. Namuslu kadinken de en cüretli düşüm senin sevgilin olabilmektir... E, şimdi nazlanacak değilim ya. (*Tatlılıkla.*) Bakın, Sandor, benim hoş bir buluşum var. On dört ay önce, son kez., burada birlikteyken, siz bir ayrılış şöleni düzenlemiştiniz... Konuk olarak Gerçek'i çağırmıştınız., boşa çıkmıştı. Bu akşam size karşılık verece-

ğim. ister misiniz? Ben de bir konuk çağıracağım., ama Gerçek'i değil, Yaşam'ı! Altın giysili Yaşam'ı!

SANDOR, *coşkunlukla*. - Gerçek de sensin, yaşam da! Sen her şeysin! Yalnızca sen! (*Ağzını öpmek ister.*)

CECILE, *usulca kendinden iter, hafif alaycı*. - Riki size oyunda yordakçılık etmeyeliberi bozuldunuz... Sinirlisiniz... istesem şimdi sizin her şeyinizi, belki yaşamınızı bile elinizden alabilirim. Ama ben namuslu oyuncuyum. Sarhoşlarla oynamam. (*Ayağa kalkar.*)

SANDOR. - Ne oldu?

CECILE. - Şimdi ayılırsınız. (*Kollarını kavuşturarak yukarı doğru bakar.*) Trill! Baron Trill! Trill!

SANDOR, *öfkeyle tepinerek*. - Cecile!

CECILE. - İlacın etkisini duymaya başladınız mı? Sandor, bu akşam sizinle birlikte yemek yemiyorum... Ne bugün, ne de başka bir zaman... Çünkü sofraya oturduk mu, bir de çağrısız konuk gelir, Trill gelir... Bilirim., pek sırnışık şeydir... Sonra gecemiz Niebelungların şölenine döner yine, kan dökülür...

SANDOR. - Neler söylüyorsunuz? O uzakta yahu.. Amerika'da.

CECILE, *yapmacık bir şaşırma*yla. - Demeyin.

SANDOR. - Jaquette'in dul karısıyla evlenmiş... Ünlü ustura fabrikatörünün karısıyla... Şimdi kendisi de Boston'da mı nerde, ustura üretiyormuş. Siz bilmiyor muydunuz bunu?

CECILE. - Bilmez olur muyum? Boston'da ustura bileyen Trill'den korkum da yok... Ama öteki barondan, o sizin kafanızda yer tutmuş olandan öyle bir korkuyorum ki, bir daha karşılaşmak istemem onunla... Biliyor musunuz, öyle şeyler vardır ki, iki kez yaşanmaz.

SANDOR, *kısa bir iç savaşımdan sonra*. - Peki, Cecile.. ben inanmıyorum.

CECILE, *gözlerini iyice açarak bakar*. - Neye inanmıyorsunuz?

SANDOR. - Bütün o Trill martavalına... Hani sizin Trill'le... Ah, olacak şey değil. Böyle bir kadınla o enayi? Olacak şey değil! Hem size karşı bir kanıt da yok! O tramvay bileti.. Chateau Ira? Budalaca şeyler bunlar. Kıskaç bir delinin kuruntuları! Sizin kürkçünüz gerçekten Török Sokağı'ndadır.. adı Messinger.. siz de o gün mavi tilki için ona gitmişsiniz... Öyleyse? Sonra beyaz garnitürlü ruhan ayakkabılar? Evet, otomobilde bir kadın oturuyordu, arria kimdi o kadın..

CECILE, *sakin*. - Bendim, dostum.

SANDOR, *bağırarak*. - Yalan! Yalan söylüyorsunuz.

CECILE, *bağırarak*. - Kabalık etmeyin Sandor! Suçum yoksa ne diye üzerime alayım?

SANDOR. - Ben nereden bileyim onu? Sizi anlamak mümkün değil ki... Bana dargındınız, kocanızdan usanmıştınız... Bu yüzden evinin dördüncü katından kendilerini sokağa atan kadınlar bile vardır... Belki siz de istemiştiniz güldürüye son vermeyi., onu ben bilir miyim? Benim suçlamalarıma karşı kendinizi niçin savunmadığınızı anlıyorum... Siz yaradılıştan gururlusunuz. Ben de sizi incitiyordum... Yadsımıyorum, incittim., size kötü davrandım, oysaki siz dev gururlu bir kadınsınız! Hem belki geleceği de düşünürsünüz... Suçsuz olduğunuzu kanıtlayamıyorsunuz yahut kanıtlamak istemiyorsunuz. Olmayan bir şeyin olmadığına kanıtlanmasından zor şey yoktur, onun için suç üzerine almayı yeğliyorsunuz... Pekâlâ! Alın bakalım

üzerinize! Ve eğer Yalan sizseniz, Gerçek' i görmek bile istemem ben. Sizden bana akan bu parıltı ve sıcaklık günahsa eğer, günahınızı da severim ve onsuz yaşamak da istemem. Benim için yaşam bu parıltı ve sıcaklıktır çünkü. Ama bunların hepsi laftır, laf! Tüy gibi hafif, boş laflar! Zerre kadar önemleri yok. Önemli olan şey, birbirimize kavuşmamız ve bir daha hiç ayrılmamamız. Ne dersiniz, öyle değil mi, Cecile?

CECİLE, *kendi içine çekilmiş gizemli bir sessizlikle.*

- Nasıl isterseniz, dostum. Nasıl düşünüyorsunuz.

SANDOR. - Sen benimsin!

CECİLE. - Her zaman sizindim., bugün de sizinim.

SANDOR, *şapkasını alarak.* - Hadi gel, gidelim buradan!

CECİLE, *usulca.* - Baksanıza, şu günlerde ikimiz şöyle küçük bir geziye çıksak olmaz mı?

SANDOR, *yüzü parlar.* - Birlikte mi? Oo, hem de nasıl olur!

CECİLE. - İsviçre'ye, Rhone buzullarına mı?

SANDOR.- Rhone buzullarına! Nereye istersen!

CECİLE, *utangaç bir şaşkınlıkla.* - Şey... Öyle de yolculuk yapabilir miyiz., siz erkekler bu gibi işlerden daha iyi anlıyorsunuz., yani gittiğimiz yerlerde ayrı odalarda kalmasak... Öyle de olur mu?

SANDOR. - Olur ya., hem de nasıl olur., hatta öyle de gerekir!

CECİLE. - Bundan bir rezalet çıkabileceğinden korkmaz mısınız?

SANDOR, *deneyimli bir yaşam adamı üstünlüğüyle.* - Oo, onu bana bırakın! Kimsenin gözüne çarpmamak

için ne yapılacağını bilirim ben... Denenmiş birkaç yöntem vardır...

CECİLE, *merakla*. - Sahi mi?

SANDOR. - Adlarımızı yazdırırken., ve benzer şeyler... İnsan bunları unutmazsa hiç sorun çıkmaz!

CECİLE. - Öyle bir yöntem ki., evet., bütün göze çarpmaların, her türlü rezaletin önünü alacak bir yöntem... *(Gözünün içine bakar.)* Nikah memurluğuna gideriz.

SANDOR. - Nasıl? *(İrkilerek bakakalır.)*

CECİLE, *bir ana tavryla*. - Karınızın sevgiliniz olması, sevgilinizin karınız olmasından daha iyidir... Nişanlıma karşı benim borcumdur bu.

SANDOR. - Ha, sahi. Nişanlı., zengin nişanlı., o ne oldu? Hem kimdi o adam, Tanrı aşkına?

CECİLE. - Benim nişanlım mı? Siz! Kafamda başka bir erkeğin dolaştığını sanmıyorsunuz ya?

PAL, LENCSİ ile gelir.

CECİLE, *dingin bir neşeyle*. - Günaydın, kocaPaulus!

PAL, *şaşıarak*. - İyisiniz maşallah... *(Lencsi ye.)* Çok iyileşmiş.

LENCŞİ, *Cecile'in baktışının etkisi altında, küçük bir kız edasıyla*. - Saygılarımı sunarım, Cecile abla!